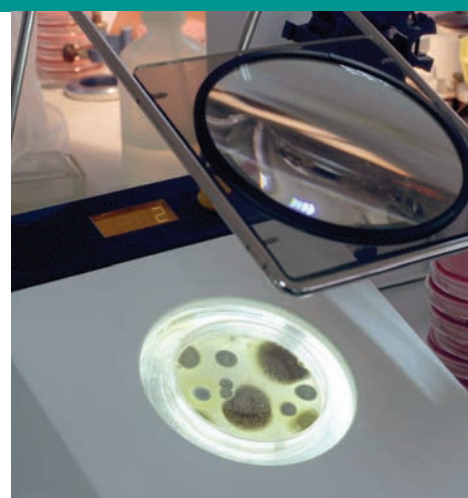

R

**La recerca en salut pública
a Barcelona**

**De l'Institut Municipal
a l'Agència de Salut Pública**
Memòria científica
1997-2002

Agència de Salut Pública

La recerca en salut pública a Barcelona

**De l'Institut Municipal
a l'Agència de Salut Pública**
Memòria científica
1997-2002

**Projecte general i
coordinació editorial**

Margarida Mas
Antoni Plasència

Equip editorial

Lucia Artazcoz
Carme Borrell
Joan A. Caylà
Francesc Centrich
Julia Duran
M. Dolors Ferrer
Josep M. Jansà
Helena Martorell
Manel Nebot
Antoni Plasència
Lluís Torralba
Joan R. Villalbí

Realització

Hores extraordinàries

Disseny gràfic

Joan Colomer

Fotografies

Fris

Impressió

Primer Segona Edicions

Edita

Agència de Salut Pública
de Barcelona
Plaça Lesseps, 1
08023 Barcelona
Tel. 93 238 45 45
Fax 93 217 31 97
direccio@aspb.es
<http://www.aspb.es>

Juliol de 2003

Dipòsit legal B-34.296-2003

La coordinació editorial vol
manifestar el seu agraïment a
totes aquelles persones que
han contribuït a elaborar
aquest document i molt
especialment: Montserrat
Arissó, Xavier Bartoll,
M. Teresa Brugal, Inma Franco,
Xavier Llebaria, M. Dolors
Liñan, Alicia Rodríguez-Martos
i Assumpció Suárez.

Sumari

5	Presentació
7	Introducció
9	Junta de Govern
9	Comissió Executiva
11	La perspectiva científica a l'ASPB
11	Missió i visió
12	Objectiu de la memòria científica
12	L'organització de la recerca
15	Les àrees temàtiques i línies de recerca
15	Els projectes finançats
15	La producció científica
15	L'activitat docent i de formació
19	Activitat de recerca
21	1 Àrea de Determinants de Salut
21	Estils de vida
25	Determinants de salut en funció del grup d'edat
26	Salut mediambiental i seguretat alimentària
29	2 Àrea de Problemes de Salut
29	Malalties transmissibles
36	Salut maternoinfantil
38	Càncer
39	Accidents i lesions
41	Treball, salut mental i risc psicosocial
43	3 Àrea de Desigualtats en Salut
43	Desigualtats de gènere
44	Desigualtats socioeconòmiques
47	4 Àrea de Polítiques i Serveis Sanitaris
49	5 Àrea de Salut Internacional
51	6 Àrea de Metodologia
51	Metodologia en Salut Pública
52	Edició científica
55	Activitat docent
61	Annexos
61	La recerca a l'ASPB en xifres
70	Índex d'investigadors
72	Índex de becaris
74	Directori

Presentació

Imma Mayol i Beltran
Presidenta de l'ASPB

La creació recent de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), tot continuant la manera de fer de l'Institut Municipal de Salut Pública de Barcelona, és una oportunitat per reforçar aquells aspectes que han fet d'aquesta institució centenària una referència obligada en l'àmbit dels serveis de salut pública a Espanya i Europa. Entre aquests aspectes, destaca el fet que aquesta institució ha sabut associar, durant moltes dècades, la prestació de serveis d'alta qualitat i capacitat resolutiva amb el desenvolupament d'activitats d'investigació i de docència de primeríssim nivell.

Com en altres àmbits sanitaris, els gestors i els tècnics que configuren l'actual Agència de Salut Pública de Barcelona van saber entendre fa temps que la recerca vinculada a la prestació de serveis és una eina molt poderosa per afavorir l'excel·lència en la pràctica professional.

La recerca, tant pel fet que permet generar nou coneixement en resposta a preguntes i reptes rellevants per a la salut pública, com pel que implica de col·laboració entre professionals i institucions, és un element fonamental de motivació de les organitzacions i dels seus tècnics, i contribueix de manera decisiva a la qualitat dels serveis que presten. Això ha permès forjar professionals i investigadors altament motivats que combinen, de manera poc habitual en el panorama de les organitzacions de salut pública d'arreu del món, la curiositat i el rigor intel·lectuals amb el sentit pràctic i necessàriament realista que els dona estar a la "trinxera" de la prestació de serveis als ciutadans i ciutadanes de la nostra comunitat. També ha estat l'escola on s'han format com a becaris molts professionals que ara treballen en altres institucions i que configuren una sòlida xarxa que sempre busca l'excel·lència en salut pública.

Aquest context, que combina l'anàlisi crítica amb l'actuació efectiva, també ha estat font d'iniciatives innovadores, moltes de les quals han permès donar resposta als problemes emergents, així com també actualitzar el catàleg de serveis per adequar-lo a les necessitats de cada moment. Finalment, cal reconèixer que les activitats de recerca han contribuït a situar-nos dins el panorama internacional, reforçant els nostres vincles amb grups i institucions de gran prestigi.

Per tot això, aquesta memòria científica 1997-2002 arriba en un moment històric de la nostra institució i és un element molt important de reafirmació en la defensa d'uns serveis de salut pública que tinguin una alta qualitat i un elevat reconeixement sanitari i social.

La mirada retrospectiva que els lectors trobaran en aquest document és una mostra del nostre compromís amb els ciutadans i ciutadanes per enfortir una institució que vetlla per garantir uns nivells de salut òptims per a tothom. Alhora, és una prova del reconeixement que atorguem als tècnics i investigadors que cada dia fan possible que la recerca i la docència siguin un pilar fonamental de la seva activitat. A tots ells, la meua felicitació pel que s'ha aconseguit en aquests anys, així com el meu encoratjament a seguir treballant perquè la recerca sigui un element cabdal d'un sempre millor servei a la nostra ciutat, als seus habitants i a totes les persones que la visiten.

Introducció

Antoni Plasència i Taradach
Director de Recerca i Docència

Joan Guix i Oliver
Gerent

A diferència del que ha estat una llarga tradició en l'àmbit hospitalari i, més recentment, en l'atenció primària, la vinculació entre la provisió de serveis sanitaris i la recerca no ha estat una realitat de les organitzacions de salut pública fins fa poc temps. De fet, encara avui dia són comptades les organitzacions de salut pública que inclouen explícitament les activitats de recerca a la seva missió i visió. Una excepció destacada n'és l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), fins ara Institut Municipal de Salut Pública (IMSP), que, ja des dels anys vuitanta, ha propiciat i consolidat el desenvolupament de la recerca com una eina de bona pràctica professional, una activitat que inclou la formulació de la seva missió i visió.

Aquesta memòria científica vol ser un resum de l'activitat de recerca desplegada durant el període 1997-2002. S'inicia en l'etapa de creació de l'IMSP, que va aplegar diverses dependències municipals que abans integraven l'Àrea de Salut Pública, i es clou amb la creació de l'ASPB, que consagra la coresponsabilització de la Generalitat de Catalunya en la provisió de serveis de salut pública, en el marc del Consorci Sanitari de Barcelona.

El present document entronca amb anteriors memòries de la recerca feta a l'IMSP. En aquesta ocasió, però, s'ha fet un esforç especial per presentar les activitats de recerca i docència agrupades per àrees i línies temàtiques, en coherència amb una consolidació progressiva de la capacitat per generar nou coneixement en àmbits rellevants i estretament lligats amb la cartera de serveis de la nostra organització. En aquest sentit, apareixen de manera destacada les àrees relatives als determinants de salut (molt especialment, els estils de vida), als problemes de salut (malalties transmissibles, salut maternoinfantil, càncer, lesions i accidents, i risc psicosocial i salut mental), les desigualtats en salut (de gènere i socioeconòmiques), les polítiques i serveis sanitaris, la salut internacional i altres temes relacionats amb la metodologia. Així mateix, aquesta memòria inclou informació sobre els aspectes organitzatius i de finançament de la recerca, que també s'han anat desenvolupat de manera progressiva en aquest període i sense els quals no podríem parlar de veritable recerca. Finalment, es presenta l'oferta docent i formativa que, en col·laboració amb diverses institucions acadèmiques de la ciutat, configura un ventall destacat de formació especialitzada en el camp de la salut pública i les diverses disciplines que la integren.

El balanç global del període 1997-2002 es pot considerar molt favorable i indica una consolidació de línies i equips de recerca finançats de manera continuada i altament productius. Alhora, cal fer menció del fet que aquestes activitats de recerca s'han associat en molts casos a la formació de personal investigador, la qual cosa amplia el retorn a la societat dels beneficis de la recerca. Finalment, un valor addicional d'aquestes activitats ha estat la introducció d'innovacions en la provisió de serveis, afrontant les necessitats canviants del nostre entorn pel que fa a la resposta dels serveis de salut pública i contribuint a ampliar diverses vessants del nostre catàleg de serveis.

Tot això, que no ha estat fàcil d'aconseguir, ha estat possible perquè una bona part dels nostres professionals ha tingut la iniciativa, les habilitats i la motivació necessàries per entomar els reptes que suposa el dia a dia de la recerca, per a la qual sovint no existeixen horaris, i els incentius de la qual no sempre són tangibles. Alhora, l'ASPB/IMSP també ha assumit, de vegades amb dificultats, els entrebancs administratius i jurídics que troba una organització de l'Administració pública que no té com a objectiu central el desenvolupament de la recerca. Però aquestes dificultats, lluny de fer-nos renunciar a la recerca, ens omplen de confiança amb vista als reptes del futur més immediat.

Aquests reptes passen per reconèixer la forta i creixent competitivitat dels grups de recerca nacionals i internacionals per aconseguir un volum de recursos sempre escassos, apostant per reforçar l'especialització científica, promoure la col·laboració interdisciplinària i multicèntrica, i dotar l'organització de la flexibilitat de gestió necessària per donar suport al desenvolupament adequat dels projectes científics. En aquest sentit, la notícia recent de la inclusió de diversos grups de recerca de l'ASPB dins les propostes finançades per les Redes Temáticas de Investigación Cooperativa del FIS, entre les quals hi ha la Red de Centros de Epidemiología y Salud Pública (RCESP), la Red de Salud y Género (SALYG) i la Red de Trastornos Adictivos (RETA), és una notícia excel·lent, que ens ha d'animar a seguir afrontant i renovant amb il·lusió, rigor i creativitat el paper clau de la recerca entroncada amb la pràctica de la salut pública.

Junta de Govern

(4 de febrer de 2003)

Membres

Il·lma. Sra. Imma Mayol i Beltran, presidenta

Sr. Ramon Massaguer i Meléndez, vicepresident

Sr. Raimon Belenes i Juárez, en representació de l'Ajuntament de Barcelona

Il·lm. Sr. Jordi Hereu i Boher, en representació de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Lluís Salleras i Sanmartí, en representació de la Generalitat de Catalunya

Sr. Eduard Spagnolo i de la Torre, en representació de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Àngel Teixidó i Canelles, en representació de la Generalitat de Catalunya

Sra. M. Teresa Brugal i Puig, representant de treballadors i treballadores

Hi assisteixen amb veu però sense vot

Sr. Joan Guix i Oliver, gerent

Sr. Josep Rubio i Sampron, interventor

Sra. Meritxell Cusí i Pérez, secretària delegada

També han estat membres de la Junta de Govern durant el període 1997-2002

Sr. Ricard Armengol i Rosell

Sra. Núria Carrera i Comes

Sr. Xavier Casas i Masjoan

Sra. Sònia Castañer i González

Sr. Joan Cornet i Serra

Sr. José-Ignacio Cuervo i Argudín

Sra. M. Victòria de Alós i Martín

Sr. Vicenç Gavalda i Casat

Sr. Rafael Manzanera i López

Sr. Lluís Mata i Remolins

Sra. Immaculada Moraleda i Pérez

Sr. Francesc Narváez i Pazos

Sr. Joaquín Peña i Bueno

Sr. Joan Pich i Escrihuela

Sr. Joan Puigdollers i Fargas

Sr. Oriol Pujol i Ferrusola

Sra. Neus Rius i Munné

Sr. Francesc Sabater i Corral

Sra. Teresa Sandoval i Roig

Sr. Agustí Soler i Regàs

Sra. M. Àngels Tresserra i Soler

Sra. Roser Veciana i Olivé

Sra. Marta Vila i Florensa

Sra. Eulàlia Vintrolà i Castells

Comissió Executiva

Il·lma. Sra. Imma Mayol i Beltran

Sr. Ramon Carrera i Segués

Sr. Àngel Teixidó i Canelles

Sr. Joan Guix i Oliver, gerent

Sra. Meritxell Cusí i Pérez, secretària

La perspectiva científica a l'ASPB

Conèixer i no actuar, encara no és conèixer

Wang-Yang-Ming (Wang Shou-Jen)
(1472-1528)

L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) és la institució responsable de la salut pública a la ciutat de Barcelona. L'ASPB té l'origen en tres organitzacions centenàries: el Laboratori Municipal de Barcelona, fundat el 1889, l'Institut Municipal d'Higiene, creat el 1891, i el Cos de Veterinaris Municipals, nascut el 1899. La unió de les tres institucions, juntament amb altres serveis i estructures, va configurar els serveis municipals de salut pública, que en els anys vuitanta –després de la recuperació de la democràcia municipal– es van aplegar dins de l'Àrea de Salut Pública, incloent-hi l'Institut Municipal de la Salut (IMS), el Laboratori Municipal, la Unitat Operativa d'Higiene dels Aliments i Zoonosi i el Pla d'Atenció a les Drogodependències. El 1997 es va constituir l'Institut Municipal de Salut Pública, que el 2002 es va fusionar amb estructures procedents de la Generalitat de Catalunya, i es va crear així l'ASPB. A més de la direcció i gestió dels centres i serveis de salut pública de la ciutat de Barcelona, l'ASPB assumeix la gestió de serveis de la Generalitat directament dirigits a la ciutat de Barcelona.

L'ASPB emana de la Carta Municipal de Barcelona, que la configura com un organisme autònom, participat de manera conjunta per l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya, i adscrit al Consorci Sanitari de Barcelona. A més del seu paper de suport a l'exercici de l'autoritat sanitària local, les seves principals funcions són:

- Conèixer l'estat de salut de la població i els seus principals determinants.
- Desenvolupar polítiques per millorar l'estat de salut de la població.
- Garantir la prestació de serveis.

Aquestes funcions es desenvolupen en els àmbits de la protecció i la promoció de la salut, la vigilància epidemiològica i l'atenció a les persones drogodependents.

Missió i visió

La missió de l'ASPB és vetllar per la salut dels ciutadans i visitants de Barcelona, especialment a través de:

- La valoració de les necessitats de salut de la població general, incloent-hi els subgrups amb especial risc.
- El desenvolupament de polítiques i accions de prevenció i control de malalties, així com de promoció i protecció de la salut.
- La garantia de l'equitat en l'accés dels ciutadans als serveis que els permetin mantenir i millorar el seu estat de salut.
- La contribució al desenvolupament d'un entorn ambiental i social sostenible per a la salut.

L'ASPB aspira a l'excel·lència en el funcionament dels seus serveis, de manera que es garanteixi als ciutadans que obtenen el màxim rendiment dels recursos. El seu funcionament es fonamenta en la qualificació i la incentivació del personal, en una gestió dinàmica i exigent, i en la definició explícita i pública dels objectius, la cartera de serveis i els resultats de producció i econòmics.

L'ASPB vol integrar el concepte de "bona pràctica" en salut pública a través de la promoció de l'acció basada en l'evidència i l'avaluació, així com de la recerca i de la formació, aspirant a projectar juntament amb les institucions acadèmiques la seva contribució a la salut.

L'ASPB vol reforçar el lideratge intersectorial de l'acció en salut a la ciutat, en interacció amb altres institucions i entitats presents a la ciutat i que poden contribuir als seus fins, ja siguin de titularitat pública o no. La seva vocació és de col·laboració amb tots aquests serveis, per la qual cosa sempre cercarà les fórmules més apropiades per complir la seva missió.

La visió de futur per a l'ASPB és ser una organització de referència en el camp de la gestió, la recerca i la innovació en salut pública aplicada a escala europea, amb uns alts nivells d'efectivitat i eficiència, i tendir a l'excel·lència en els seus productes i serveis.

En aquest sentit, l'ASPB és a la salut pública el que els dispositius hospitalaris i d'atenció primària són als problemes individuals de salut. De manera semblant al paper clau que aquests dispositius tenen en la recerca clínica, l'ASPB és un marc privilegiat per al desenvolupament d'activitats de recerca estretament vinculades a les accions de salut pública i comunitària que des d'aquesta es desenvolupen.

Objectiu de la memòria científica

L'objectiu central d'aquest document és presentar de manera estructurada i sintètica els principals projectes i productes de la recerca i la docència portades a terme des de l'IMS, en els sis anys de la seva existència (1997-2002), abans de convertir-se recentment en l'actual ASPB.

Entroncant amb alguns documents previs sobre la recerca feta a l'IMS en la primera meitat dels anys noranta^{1,2}, aquest document fa referència al conjunt de l'organització i aborda tant les diverses línies de recerca –incloent-hi els seus aspectes organitzatius i de finançament–, com els productes resultants.

Complementàriament, també es descriuen els diversos productes docents que s'han anat consolidant a partir de les activitats de recerca i de la pràctica de la salut pública en els seus diversos vessants.

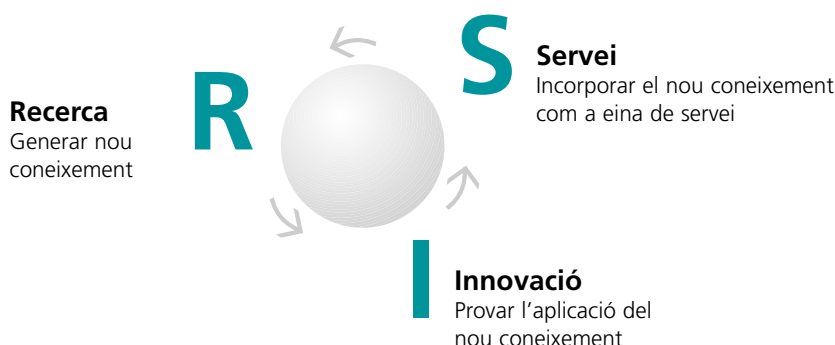
El document s'estructura entorn de cinc eixos principals:

- Les formes organitzatives de la recerca.
- Les línies de recerca, agrupades temàticament.
- El finançament dels projectes, segons les fonts implicades.
- La producció científica, centrada especialment en les publicacions.
- L'activitat docent i de formació.

L'organització de la recerca

Les activitats de recerca i docència es troben sota la responsabilitat de la Direcció de Recerca i Docència, una direcció transversal tal i com es pot veure a l'organigrama de la pàgina 14.

La cultura RIS a l'ASPB

Com recullen la seva missió i la seva visió, la recerca, entesa com el conjunt de processos sistemàtics que persegueixen generar nou coneixement que es pugui generalitzar, constitueix un element clau de l'activitat de l'ASPB. La recerca es configura com un element clau de suport a la bona pràctica professional, a través de la introducció d'innovacions com a element mediador, que es resumeix en la cultura RIS (recerca-innovació-servei) de l'ASPB (vegeu l'esquema). Al seu torn, aquesta pràctica s'articula al voltant del catàleg de productes i serveis de l'ASPB (pàgina 13), i integra els conceptes de:

- salut pública basada en l'evidència;
- introducció d'innovacions;
- avaluació continuada, interna i externa;
- difusió del nou coneixement, i
- revisió periòdica de la cartera de serveis amb nous productes i serveis.

¹ Institut Municipal de la Salut. *Recerca i desenvolupament de nous programes*. Ajuntament de Barcelona, Àrea de Salut Pública, 1992.

² *Recerca i desenvolupament de nous programes*. Sèrie "Documents", 8. Ajuntament de Barcelona, Àrea de Salut Pública, 1994.

Sistemes d'informació sanitària

- 1 Sistema d'informació de drogodependències
- 2 Sistema d'informació de salut maternoinfantil
- 3 Estadístiques vitals
- 4 Sistema d'informació d'accidents de trànsit
- 5 Sistema d'informació d'accidents de treball
- 6 Sistema d'informació de salut ambiental
- 7 Sistema integrat d'informació sanitària
- 8 Enquestes de salut

Vigilància epidemiològica i intervenció

- 9 Programa de prevenció i control de la tuberculosi
- 10 Vigilància i control de la meningitis i l'hepatitis
- 11 Vigilància de la sida/VIH
- 12 Vigilància i control d'altres malalties transmissibles
- 13 Vigilància i control de brots epidèmics
- 14 Vigilància de la salut ocupacional

Prevenició i promoció de la salut

- 15 Programa de cribratge de càncer de mama
- 16 Pla de vacunació continuada
- 17 Prevenció i control del tabaquisme
- 18 Educació sanitària a l'escola
- 19 Suport a les escoles en altres temes de salut
- 20 Suport a organitzacions d'ajuda mútua
- 21 Salut maternoinfantil
- 22 Formació en prevenció de riscos laborals
- 23 Programes de prevenció a les empreses

Atenció a les drogodependències

- 24 Programes comunitaris fora de l'escola
- 25 Programes de tractament en centres municipals
- 26 Programes amb substàncies substitutives
- 27 Programa d'atenció orgànica
- 28 Programes de disminució del risc
- 29 Programes residencials
- 30 Tallers i programes educatius

Seguretat i higiene dels aliments

- 31 Control sanitari dels mercats centrals
- 32 Control sanitari de l'escorxador central
- 33 Control d'indústries i establiments de comerç alimentari a l'engròs
- 34 Control sanitari d'establiments alimentaris minoristes i mercats municipals
- 35 Control sanitari d'establiments de restauració col·lectiva
- 36 Control i inspecció d'activitats alimentàries a la via pública
- 37 Resposta a alertes, denúncies i brots

Control de les zoonosi i dels vectors

- 38 Control de la fauna urbana
- 39 Constitució de colònies estables de gats
- 40 Custòdia d'animals al centre municipal
- 41 Adopció d'animals de companyia
- 42 Higienització d'espais públics i edificis municipals

Laboratori

- 43 Suport a programes de vigilància alimentària
- 44 Suport a programes de control d'aigües de consum
- 45 Suport a programes de control ambiental
- 46 Suport a la investigació epidemiològica de brots epidèmics
- 47 Elaboracions farmacològiques

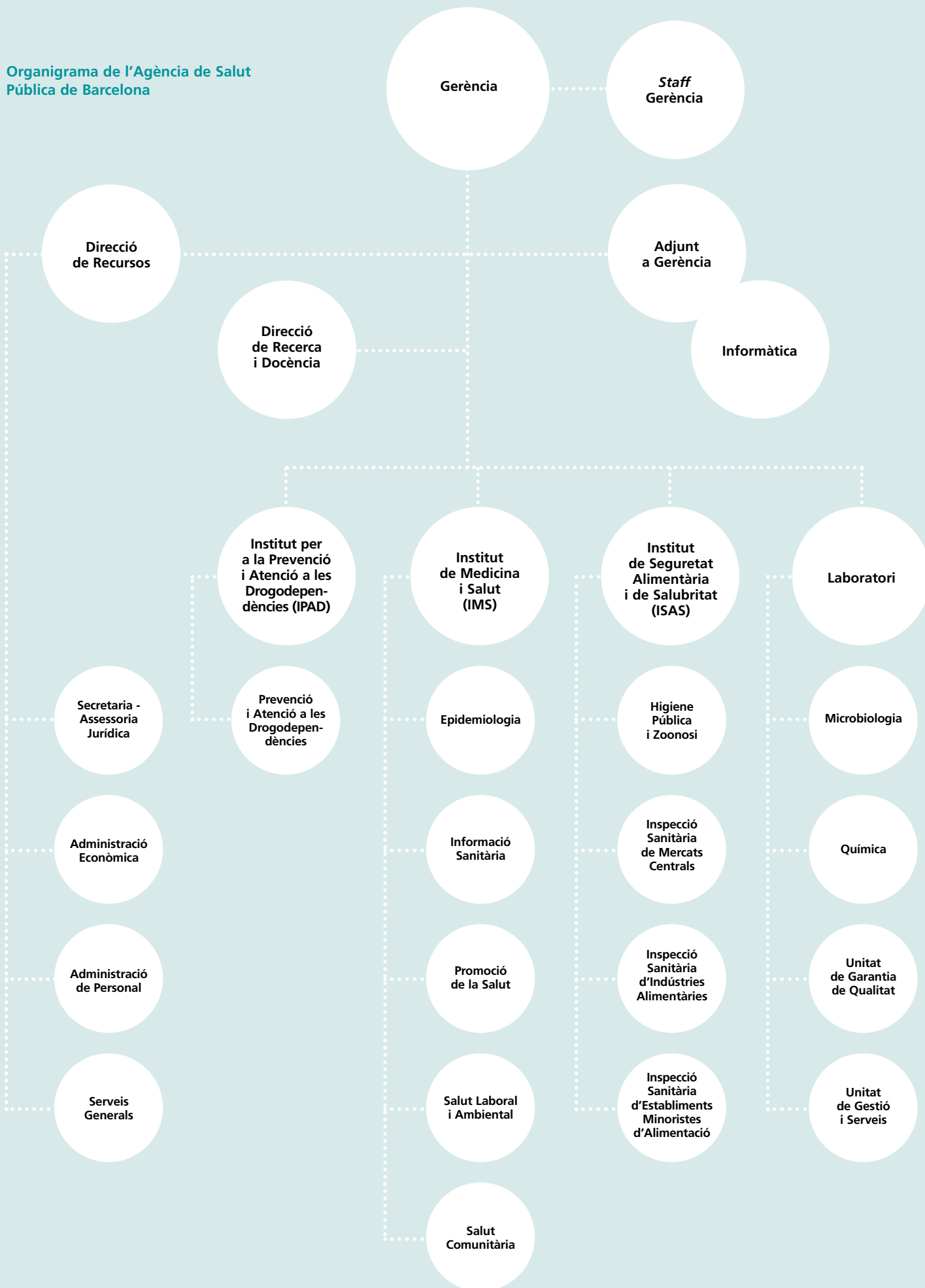
Coordinació sanitària i enllaç

- 48 Coordinació amb altres sectors de l'Administració municipal
- 49 Coordinació amb altres administracions i planificació de serveis sanitaris
- 50 Coordinació i suport en salut als serveis municipals dels districtes
- 51 Assessorament en drogodependències (taules de seguretat de districtes, cossos de seguretat)
- 52 Contribució a la Ponència Ambiental segons demandes
- 53 Comunicació al públic i sectors socials professionals
- 54 Altres municipis, FMC i FEMP i Ciutats Saludables
- 55 Centres col·laboradors de l'Organització Mundial de la Salut
- 56 Polítiques municipals de drogues i sida (Unió Europea i altres)
- 57 Cooperació internacional

Projectes externs

- 58 Segons projecte i contracte

**Organigrama de l'Agència de Salut
Pública de Barcelona**

Per a l'assoliment de les seves funcions, la Direcció de Recerca i Docència disposa de manera molt especial de l'estreta participació d'una Comissió de Recerca, així com de la Direcció de Recursos, a través de la qual es gestionen els aspectes vinculats a contractacions, beques, gestió econòmica i assessorament jurídic. Cal destacar, però, que les àrees de Comunicació, Biblioteca, Informàtica i Serveis Generals també aporten un suport fonamental a diversos vessants de la recerca. La contribució de les diferents activitats implicades s'articula i centralitza a través d'una Normativa de Beques, aprovada per la Junta de Govern de l'ASPB. Finalment, el desenvolupament de les activitats de recerca segueix els criteris de bona pràctica científica desenvolupats per l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica (IMIM).³

Les àrees temàtiques i línies de recerca

En la mesura en què els diversos grups d'investigadors i de línies de recerca s'han anat consolidant entorn del catàleg de serveis, són les unitats i els propis serveis els que fins ara emmarquen el desenvolupament d'una bona part dels projectes de recerca. Tanmateix, s'ha anat produint una creixent col·laboració transversal temàtica que ultrapassa els àmbits organitzatius formals i que permet incorporar perfils tècnics complementaris, ampliant l'abordatge multidisciplinari de la recerca en salut pública (vegeu l'índex d'investigadors a les pàgines 70-71).

Aquesta col·laboració permet estructurar l'activitat de recerca en diverses àrees temàtiques, que constitueixen l'espina dorsal de la recerca a l'ASPB/IMSP. Aquestes àrees temàtiques configuren un conjunt especialitzat d'habilitats i de productes científics i docents sobre els quals es basen la competitivitat i l'excel·lència científica de la nostra organització. De manera resumida, les grans àrees s'han agrupat en sis grans grups:

- determinants de salut
- problemes de salut
- desigualtats en salut
- polítiques i serveis sanitaris
- salut internacional
- metodologia

Al seu torn, cada una d'aquestes àrees temàtiques es divideix en diverses línies i sublínies especialitzades (vegeu-ne el detall a partir de la pàgina 19).

Més recentment, i per tal de consolidar i donar visibilitat específica a les línies de recerca més estratègiques, i en el marc de la nova creació de les Redes Temàtiques de Investigación Cooperativa del Fondo de Investigaciones Sanitarias del Ministerio de Sanidad y Consumo, l'ASPB participa en la Red Temática de Centros de Epidemiología y Salud Pública (RCESP) a través de tres grups de recerca:

- Grup 1: sistemas de información sanitaria y epidemiología social.
- Grup 2: epidemiología y control de enfermedades transmisibles y emergencias en salud pública.
- Grup 3: políticas e intervenciones preventivas y de promoción de la salud.

A més, les línies de recerca en drogues i en desigualtats de gènere estan integrades en la Red de Trastornos Adictivos i la Red de Salud y Género del FIS. Finalment, un dels aspectes de la línia de recerca en salut maternoinfantil, els defectes congènits, participa de la Red Epidemiológica del Programa de Investigación sobre Enfermedades Raras (REPIER).

Cal indicar que cada una d'aquestes àrees, línies i sublínies inclou abordatges complementaris propis de les diverses disciplines de la salut pública, entre els quals destaquen l'epidemiologia, els sistemes d'informació, els mètodes analítics, i l'avaluació d'intervencions preventives i de promoció de la salut. Complementàriament, les diverses línies en molts casos fan referència a àmbits comunitaris específics, com ara el món del treball, el món educatiu, els serveis sanitaris i socials, la seguretat viària i el món associatiu.

Els projectes finançats

En el període de referència d'aquesta memòria han estat finançats un total de 56 projectes de recerca de nova adjudicació, amb una mitjana anual de 26 projectes actius (vegeu la taula 1 i el gràfic 1 a les pàgines 61 i 62). La distribució per àrea temàtica dels projectes es resumeix al

gràfic 3 a la pàgina 63, on es pot observar que les àrees més actives han estat les relatives a problemes de salut (especialment malalties transmissibles), a determinants de salut (especialment tabac, drogues i alcohol) i a desigualtats en salut.

El finançament d'aquests projectes ha suposat un import total en el mateix període de prop de 1.600.000 euros (266.000.000 de pessetes), equivalents a una mitjana anual de 270.000 euros (44.000.000 de pessetes), amb una tendència global cap al creixement de la dotació anual (vegeu el gràfic 6 a la pàgina 68).

La producció científica

De manera sintètica, hi destaca que en el període 1997-2002 s'han generat un total de 229 publicacions científiques publicades en revistes científiques indexades. Aquesta xifra suposa uns 38 articles publicats anualment. Per línia temàtica, s'observa que les àrees i línies que més han publicat han estat les relatives a problemes de salut (especialment les malalties transmissibles), a determinants de salut (principalment tabac, drogues i alcohol) i a desigualtats en salut. A les pàgines 64 a 67 també es detalla aquesta informació per a cada una de les línies i sublínies temàtiques (vegeu les taules 2 a 7).

L'activitat docent i de formació

Molts dels diversos projectes finançats han permès la formació de personal investigador, especialment de becaris predoctorals. En el període 1997-2002, s'han format una trentena de becaris (vegeu l'índex de becaris a les pàgines 72 i 73). La formació rebuda ha permès en diversos casos la realització de tesis doctorals i de tesines de màster. Alguns becaris mantenen la seva vinculació a l'ASPB i d'altres s'han incorporat a altres organitzacions del Sistema Nacional de Salut.

³ Codi de bones pràctiques científiques. IMIM, IMAS. Barcelona, juny 2002 [disponible a: <http://www.imim.es/imim/cat/CBPC.htm>]

L'oferta docent de l'ASPB/IMSP, els detalls de la qual s'amplien en un apartat específic (vegeu pàgines 55 a 58), es va desenvolupar inicialment en resposta a l'absència de formació reglada en l'àmbit de la salut pública a Catalunya. Per fer front a aquesta mancança, a mitjan anys vuitanta es va posar en marxa, a través d'un conveni acadèmic amb l'Escola de Salut Pública de la Universitat Johns Hopkins dels Estats Units –considerada la primera escola de salut pública del món–, la programació de cursos intensius impartits per professors reconeguts internacionalment. Aquest conveni, renovat de manera ininterrompuda fins a l'actualitat, ha facilitat la presència d'acadèmics de prestigi a la ciutat de Barcelona, amb prop de 80 cursos i seminaris impartits des del seu inici, amb la contribució en forma de cursos i consultories d'uns 23 professors en el període 1997-2002 (vegeu la pàgina 58). A més, en els darrers anys el conveni inclou la possibilitat de realitzar estades curtes de formació a l'Escola de Salut Pública de la Universitat Johns Hopkins, de les quals s'han beneficiat diversos professionals de l'ASPB/IMSP.

Complementàriament, es va iniciar la realització de cursos per part de diversos equips de tècnics de l'ASPB/IMSP, adreçats tant a investigadors com a professionals de la salut pública de les diverses administracions. La consolidació d'aquests cursos ha permès en alguns casos que s'integressin dins dels programes docents de les institucions acadèmiques de la ciutat, especialment en programes de doctorat i en màsters. En aquest sentit, i reflectint la voluntat continuada de l'ASPB/IMSP d'enfortir les aliances amb les institucions acadèmiques, part d'aquesta oferta docent s'integra en el Màster de Salut Pública que ofereix la Universitat Pompeu Fabra, com ho havia estat anteriorment en el Màster de Salut Pública que va oferir durant uns anys l'Institut Universitari de Salut Pública de Catalunya, un consorci adscrit a la Universitat de Barcelona, en el qual participava l'Ajuntament de Barcelona. Així mateix, alguns cursos de l'oferta docent de l'ASPB/IMSP formen part dels programes de doctorat de la Universitat Autònoma de Barcelona. L'ASPB/IMSP també està vinculada a aquesta universitat des de fa més d'una dècada a través un conveni

acadèmic per a la formació de pregrau en les assignatures d'Epidemiologia i Salut Pública i Medicina Preventiva en el programa de la Llicenciatura en Medicina, en el marc de la Unitat Docent de l'Hospital del Mar, de l'Institut Municipal d'Assistència Sanitària (IMAS).

L'oferta docent també inclou, en col·laboració amb la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat Pompeu Fabra, la Universitat Politècnica de Catalunya i altres institucions acadèmiques, la realització de pràctiques en diversos serveis de l'ASPB/IMSP per part d'estudiants de disciplines com ara veterinària, biologia, química, agricultura i gestió pública.

Finalment, cal destacar que, fruit de la col·laboració entre la Universitat Pompeu Fabra, l'IMAS (Institut Municipal d'Assistència Sanitària) i l'ASPB/IMSP, recentment ha estat acreditada la Unitat Docent de Medicina Preventiva i Salut Pública, que formarà metges especialistes dins el programa MIR a partir de l'any 2003, els quals, entre altres activitats, dedicaran un any a la formació pràctica en salut pública a l'ASPB/IMSP.

R

Estudiar. Terminar. Publicar
Benjamin Franklin (1706-1790)

La recerca a l'ASPB, igual que anteriorment a l'IMSP, és possible gràcies a una col·laboració transversal temàtica que va més enllà de l'estructura organitzativa, la qual cosa fa possible una recerca multidisciplinària i complementada entre instituts, serveis i grups.

Així doncs, l'activitat de recerca a l'ASPB/IMSP s'organitza en sis grans àrees temàtiques:

- determinants de salut
- problemes de salut
- desigualtats en salut
- polítiques i serveis sanitaris
- salut internacional
- metodologia

L'activitat d'aquestes grans àrees es desenvolupa àmpliament en aquest capítol; dins de cada gran àrea es descriuen les principals línies de recerca i les sublínies. Cal assenyalar que la col·laboració entre diferents àrees i línies fa que en ocasions sigui difícil classificar determinats projectes i les corresponents publicacions en una única àrea. Per evitar duplicacions, les publicacions i projectes que corresponen a més d'una àrea generalment s'han inclòs en l'activitat de l'àrea més estretament implicada en la direcció del projecte.

Dins de cada sublínia de recerca la informació es presenta cronològicament, de l'any 1997 a l'any 2002. En primer lloc hi ha els "Projectes científics" que s'han dut a terme entre aquests anys. Per tots ells es detalla l'investigador/a o

investigadors principals, el títol, la font de finançament i el període de vigència. A continuació es detallen les "Publicacions en revistes indexades", que inclouen tots els articles originals i publicacions que es poden consultar al Medline a través d'Internet, independentment de l'idioma de publicació i del factor d'impacte. S'han respectat els noms dels autors de les publicacions indexades tal com apareixen al Medline, tot i que hi hagi alguns errors ortogràfics, per tal de facilitar-ne la cerca.

El tercer apartat dins de cada línia o sublínia es refereix a "Altres publicacions", és a dir, les publicacions que, tot i no estar indexades al Medline, són un vehicle útil dels resultats de recerca de l'ASPB/IMSP, a més de capítols de llibre escrits íntegrament o parcialment per investigadors de l'ASPB/IMSP. No s'han inclòs, però, les comunicacions ni els llibres de ponències a congressos, tot i que la participació de diferents grups d'investigadors en congressos, jornades i reunions de societats científiques de reconegut prestigi és una constant, tant en línies molt consolidades com en les més emergents.

Finalment, s'incorporen dues últimes categories de classificació sota els titulars de "Tesis doctorals i tesines", on s'inclouen les tesis dirigides i realitzades dins del període esmentat, i "Premis i altres".

Tota aquesta informació es recull en gràfics que mostren com ha evolucionat la producció científica de manera global i, més detalladament, per àrees temàtiques, que es reproduïxen als annexos (vegeu les pàgines 62 i 63).

Àrees temàtiques

21	Àrea de Determinants de Salut
21	Estils de vida
21	Tabac
23	Drogues i alcohol
24	Altres hàbits
25	Determinants de salut en funció del grup d'edat
26	Salut mediambiental i seguretat alimentària
29	Àrea de Problemes de Salut
29	Malalties transmissibles
29	VIH/sida
31	Tuberculosi
33	Vacunes
34	Brots epidèmics
35	Altres malalties transmissibles
36	Salut maternoinfantil
38	Càncer
39	Accidents i lesions
41	Treball, salut mental i risc psicosocial
43	Àrea de Desigualtats en Salut
43	Desigualtats de gènere
44	Desigualtats socioeconòmiques
47	Àrea de Polítiques i Serveis Sanitaris
49	Àrea de Salut Internacional
51	Àrea de Metodologia
51	Metodologia en Salut Pública
52	Edició científica

1 Àrea de Determinants de Salut

Línies de recerca

L'Àrea de Determinants de Salut agrupa tres línies de recerca. La primera d'elles correspon a la identificació dels determinants de l'adopció de comportaments de risc associats als **estils de vida** (hàbits tòxics, activitat física, hàbits alimentaris, etc.). En segon lloc, la identificació de les conductes i els factors de risc per a la salut en funció del **grup d'edat** (adolescència, joventut, envelliment, etc.). I finalment, l'estudi i control dels **factors mediambientals** determinants per a la salut de la població (aigua, aire, zoonosi, etc.).

Estils de vida

Objectius estratègics

- A Estudi dels principals factors de risc en relació amb els estils de vida, com són el tabac, l'alcohol i les drogues, els hàbits alimentaris i l'activitat física, amb la finalitat d'identificar tendències i analitzar els factors ambientals i conductuals associats, que permetin dissenyar les intervencions preventives corresponents.
- A Disseny d'intervencions de prevenció primària dels factors de risc associats als estils de vida, dirigides a l'entorn i als factors predisposants, facilitadors i reforçadors dels comportaments de risc.

Tabac

Projectes científics

Investigador principal: Manel Nebot
Títol: Smoke-free class competition
Finançament: Programa Europa contra el Càncer (SOC 97 201140 05F02)
Període de vigència: 1997-2003

Investigador principal: Manel Nebot
Títol: Historia natural del tabaquismo en la adolescencia
Finançament: FIS (exp. 97/748)
Període de vigència: 1997-2000

Publicacions en revistes indexades

Heras TA, Garcia SC, Hernandez Lopez MC, Ballestin N, Nebot M. Tabaquismo en los estudiantes de enfermería de Catalunya: hábitos, actitudes y conocimientos. [Smoking among nursing students in Catalonia: knowledge, attitudes and practice]. Gac Sanit 1997; 11(6):267-273.

Martín C, Córdoba R, Jané C, Nebot M, Galán S, Aliaga M, Pujol E, Ballestín M. Evaluación a medio plazo de un programa de ayuda a los fumadores. [Medium-term evaluation of a programme to help smokers]. Med Clin (Barc) 1997; 109:744-748.

Villalbi JR. Las políticas de regulación de la venta y consumo de tabaco y su impacto. [Regulatory policies on tobacco sales and consumption and their impact]. Gac Sanit 1997; 11(2):53-54.

Castellanos E, Nebot M. Embarazo y tabaquismo: magnitud del problema y prevención desde los servicios sanitarios. [Pregnancy and smoking: significance of the problem and health-service based prevention]. Med Clin (Barc) 1998; 111(17):670-674.

Diez E, Villalbi JR, Nebot M, Auba J, Sanz F. El inicio del consumo de tabaco en escolares. Estudio transversal y longitudinal de los factores predictivos. [Smoking initiation in students: cross-sectional and longitudinal study of predictive factors]. Med Clin (Barc) 1998; 110(9):334-339.

Villalbi JR, Banegas JR. La publicidad del tabaco y la salud pública. [Tobacco advertising and public health]. Gac Sanit 1998; 12(4):151-152.

Villalbi JR, Vives R, Nebot M, Diez E, Ballestin M. El tabaco y los escolares: contexto, opiniones y comportamientos. [Smoking and school children: context, opinions and behavior]. Med Clin (Barc) 1998; 110(15):579-581.

Ballestin M, Bosch N, Nebot M. Conocimientos y aplicación de las normativas sobre tabaco en centros de enseñanza secundaria. [The knowledge and application of regulations on smoking in secondary teaching centers]. Aten Primaria 1999; 24(10):589-593.

Clemente ML, Alonso JA, Cordoba R, Cortada J, Grandes G, Nebot M et al. Descripción de las guías disponibles en España para el abordaje del tabaquismo en atención primaria. [Description of the guidelines available in Spain for tackling tobacco dependency in primary care. SEMFYC (Spanish Society of Family and Community Medicine)]. *Aten Primaria* 1999; 24(2):101-108.

Fernandez E, Carne J, Schiaffino A, Borrás J, Salto E, Tresserras R, Rajmil L, Villalbí J, Segura A. El abandono del hábito tabáquico en Cataluña. [Determinants of quitting smoking in Catalonia, Spain]. *Gac Sanit* 1999; 13(5):353-60.

Fernandez E, Schiaffino A, La Vecchia C, Borrás JM, Nebot M, Salto E et al. Age at starting smoking and number of cigarettes smoked in Catalonia, Spain. *Prev Med* 1999; 28(4):361-366.

Joossens L, Sasco A, Salvador T, Villalbí JR. Las mujeres y el tabaco en la Unión Europea. [Women and tobacco in the European Union]. *Rev Esp Salud Publica* 1999; 73(1):3-11.

Moragues I, Nebot M, Munoz M, Ballestin M, Salto E. Evaluación de una intervención comunitaria (programa "Quit and Win") para dejar de fumar en Barcelona. [Evaluation of a community intervention program ("Quit and Win") for smoking cessation]. *Gac Sanit* 1999; 13(6):456-461.

Villalbí JR. Every step counts: towards a smoke free society. *J Epidemiol Community Health* 1999; 53(11):686.

Villalbí JR, Barniol J, Nebot M, Díez E, Ballestin M. Tendencias en la epidemiología del tabaquismo en los escolares: Barcelona 1987-1996. [Trends in smoking among school children: Barcelona, 1987-1996]. *Aten Primaria* 1999; 23(6):359-362.

Castellanos ME, Munoz MI, Nebot M, Paya A, Rovira MT, Planas S et al. Validez del consumo declarado de tabaquismo en el embarazo. [Validity of the declared tobacco consumption in pregnancy]. *Aten Primaria* 2000; 26(9):629-632.

Coll M, Borrell C, Villalbí JR, Goicoechea JR. Prevalence du tabagisme en Andorre: données de référence pour l'évaluation des interventions. [Smoking prevalence in Andorra: reference for intervention evaluation]. *Rev Epidemiol Sante Publique* 2000; 48(3):305-308.

Jane M, Nebot M, Badi M, Berjano B, Munoz M, Rodriguez MC et al. Factores determinantes del abandono del hábito tabáquico durante la gestación. [Determinant factors of smoking cessation during pregnancy]. *Med Clin (Barc)* 2000; 114(4):132-135.

Ramstrom LM, Villalbí JR. Los cigarrillos light no disminuyen los riesgos del fumador [Light cigarettes do not reduce the risks for the smoker]. *Rev Clin Esp* 2000; 200(2):108.

Fernandez E, Garcia M, Schiaffino A, Borrás JM, Nebot M, Segura A. Smoking initiation and cessation by gender and educational level in Catalonia, Spain. *Prev Med* 2001; 32(3):218-223.

Montes A, Villalbí JR. The price of cigarettes in the European Union. *Tob Control* 2001; 10(2):135-136.

Villalbí J, Lopez V. La prevención del tabaquismo como problema político. [Smoking prevention as a political issue]. *Gac Sanit* 2001; 15(3):265-72.

Ariza C, Nebot M. Factors associated with smoking progression among Spanish adolescents. *Health Ed Res* 2002; 17(6):750-760.

Soto MF, Villalbí JR, Balcazar H, Valderrama AJ. La iniciación del tabaquismo: aportaciones de la epidemiología, el laboratorio y las ciencias del comportamiento. [Smoking initiation: epidemiology, research, and behavioral sciences]. *An Esp Pediatr* 2002; 57(4):327-333.

Tomas Z, Ariza C, Valmayor S, Mudde A, Nebot M. Factores asociados con intención de fumar y experimentación en escolares de secundaria: resultados del programa ESFA en Barcelona. [Factors associated with smoking and the intention to smoke in secondary school pupils: results of the ESFA project in Barcelona, Spain]. *Gac Sanit* 2002; 16(2):131-138.

Villalbí JR, Montes A, Lopez-Nicolas A. Evolución del índice de precios al consumo del tabaco y las bebidas alcohólicas: España, 1992-2001. [The development of the price index for the consumption of tobacco and alcoholic beverages: Spain, 1992-2001]. *Rev Esp Salud Publica* 2002; 76(4):359-361.

Altres publicacions

Nebot M, Martín C, Cabezas C. Tabaquismo. A: Manual del programa de actividades preventivas y promoción de la salud (PAPPS). Sociedad Española de Medicina Familiar y Comunitaria, 1997.

Villalbí JR, Nebot M. El tabaco, la política y las políticas del tabaco. *Rev Admin Sanit* 1997; 1:143-154.

Villalbí JR, Nebot M. Salud pública y tabaco. A: Martínez-Navarro F, Marset P, Navarro V, Gili M, Antó JM (ed). *Salud Pública*. Madrid: McGraw Hill-Interamericana, 1998; 679-689.

Villalbí JR. Tabaco y políticas de tabaco. A: Becoña E (ed). *Libro blanco sobre el tabaquismo en España*. Barcelona: Glosa, 1998; 175-189.

Saltó E, Nebot M, Cabezas C. Tabac. *Annals de Medicina* 2000; 83 (supl 1): 1-14.

Villalbí JR, Ariza C (ed). El tabaquismo en España: situación actual y perspectivas para el movimiento de prevención. Barcelona: SESPAS y CNPT, 2000.

Fernández E, Borrell C. Tabaco, género y clase social. *Semergen* 2001; 27:403-404.

Tabaquismo en mujeres: un problema de salud emergente (editorial). *Enfermedades Emergentes* 2001; 3(4):174-5.

Villalbí JR. El tabaco como problema de salud pública. A: Cabasés JM, Villalbí JR, Aibar C (ed). *Invertir para la salud: prioridades en salud pública*. Valencia: EVES y SESPAS 2002; 113-129.

Villalbí JR. Epidemiología del tabaquismo en las mujeres. *Med Clin Monogr*. 2002;3; 2-4.

Premis i altres

X Jornades de la Societat de Salut Pública de Catalunya i de Balears per la comunicació "Factors associats a l'abandonament del tabaquisme en treballadors". Artazcoz L, Cortés I, Moncada S. Novembre de 1998.

Drogues i alcohol

Projectes científics

Investigadors principals: Luis de la Fuente i M. Teresa Brugal
Títol: Vía de administración de los jóvenes consumidores de heroína en España.
Determinantes principales e impacto sobre la infección por VIH (Proyecto Itinere)
Finançament: Fondo de Investigación para el Sida en España (FIPSE 3035/99A)
Període de vigència: 1999-2002

Investigadora principal: M. Teresa Brugal
Títol: Mortalidad relacionada con el consumo de opiáceos. Análisis de tendencias y factores asociados en una cohorte de usuarios de heroína
Finançament: FIS (exp. 99/1042)
Període de vigència: 2000-2002

Investigadora principal: M. Teresa Brugal
Títol: Problemas de salud mental en una cohorte de consumidores de heroína y/o cocaína: frecuencia, factores asociados e implicaciones para los consumidores
Finançament: FIS (exp. 01/0908)
Període de vigència: 2001-2003

Investigadora principal: A. Rodríguez-Martos
Títol: Accidentes de tráfico y alcohol: evaluación de la prevención secundaria desde un hospital de traumatología
Finançament: FIS (exp. 01/0903)
Període de vigència: 2001-2003

Investigadora principal: M. Teresa Brugal
Títol: Estudio de cohortes para evaluar el riesgo de infección por el VIH y el virus de la hepatitis C entre los jóvenes de tres ciudades españolas que consumen psicoestimulantes por vías no parenterales
Finançament: FIPSE 36253/01
Període de vigència: 2002-2004

Publicacions en revistes indexades

Domingo-Salvany A, Hartnoll RL, Maguire A, Brugal MT, Albertin P, Cayla JA et al. Analytical considerations in the use of capture-recapture to estimate prevalence: case studies of the estimation of opiate use in the metropolitan area of Barcelona, Spain. *Am J Epidemiol* 1998; 148(8):732-740.

Alvarez-Requejo A, Suelves JM, Brugal MT, Correa JF. Monitoring treatment demand for drug abuse in Spain: perspective over a decade. *Eur Addict Res* 1999; 5(4):179-184.

Brugal MT, Barrio G, Regidor E, Mestres M, Cayla JA, de la FL. Discrepancias en el número de muertes por reacción aguda a sustancias psicoactivas registradas en España. [Discrepancies in the number of deaths from an acute reaction to psychoactive substances recorded in Spain]. *Gac Sanit* 1999; 13(2):82-87.

Brugal MT, Domingo-Salvany A, Maguire A, Cayla JA, Villalbi JR, Hartnoll R. A small area analysis estimating the prevalence of addiction to opioids in Barcelona, 1993. *J Epidemiol Community Health* 1999; 53(8):488-494.

Villalbi JR, Brugal MT. Sobre la epidemia de heroína, su impacto, su contexto y las políticas sanitarias. [On the heroin epidemic, its impact, its context, and health policy]. *Med Clin (Barc)* 1999; 112(19):736-737.

Ariza C, Nebot M. Factors associated with problematic alcohol consumption in schoolchildren. *J Adol Health* 2000; 27:425-33.

Manzanera R, Torralba L, Brugal M, Armengol R, Solanes P, Villalbi JR. Afrontar los estragos de la heroína: diez años del Plan de Acción sobre Drogas de Barcelona. [Coping with the toll of heroin: 10 years of the Barcelona Action Plan on Drugs, Spain]. *Gac Sanit* 2000; 14(1):58-66.

Rodríguez-Martos A, Rubio G, Auba J, Santo-Domingo J, Torralba L, Campillo M. Readiness to change questionnaire: reliability study of its Spanish version. *Alcohol & Alcoholism* 2000; 35(3):270-275.

Vives R, Nebot M, Ballestín M, Díez E, Villalbi JR. Changes in the alcohol consumption pattern among schoolchildren in Barcelona. *Eur J Epidemiol* 2000; 16(1):27-32.

Suelves JM, Brugal MT, Cayla JA, Torralba L. Cambios de los problemas de salud provocados por la cocaína en Cataluña. [Change in health-related problems of cocaine consumption in Catalonia, Spain]. *Med Clin (Barc)* 2001; 117(15):581-583.

Brugal MT, Barrio G, De LF, Regidor E, Royuela L, Suelves JM. Factors associated with non-fatal heroin overdose: assessing the effect of frequency and route of heroin administration. *Addiction* 2002; 97(3):319-327.

Altres publicacions

Brugal MT. Drug-related death in Europe. Quality and comparability of data on drug-related deaths. Working Group of European Monitoring Center of Drugs and Drug Abuse. Danish National Board of Health. Dinamarca, 1997.

Rodríguez-Martos A. La intervención en problemas de alcohol. ¿Más trabajo para la atención primaria de salud? *Adicciones* 1997; 9 (3):323-329.

Solanes P, Torralba L, Brugal MT. Les drogues a Barcelona. Radiografia del consum i problemàtiques associades. Dossier, Barcelona Societat 1997; 6:26-34.

Rodríguez-Martos A. Alcohol y Juego en la encrucijada. *Psiquiatría Biológica* 1998; 5 (Supl 1): 48-53.

Rodríguez-Martos A. Problemas de Alcohol en el ámbito laboral. A: Madrid, Fundación de Ayuda contra la Drogadicción (FAD), 1998.

Rodríguez-Martos A. Alcoholismo: Diagnóstico y concepto, motivación y tratamiento. A: Becoña L, Rodríguez A, Salazar I (ed). *Drogodependencias V. Avances*. Magister en Drogodependencias. Universidad de Santiago de Compostela, 1999; 57-99.

Rodríguez-Martos A. Tratamiento del síndrome de dependencia alcohólica. A: Becoña L, Rodríguez A, Salazar I (ed). *Drogodependencias V. Avances*. Magister en Drogodependencias. Universidad de Santiago de Compostela, 1999; 101-175.

Villalbí JR, Brugal MT, Torralba L, Armengol R. Tabaco, alcohol y drogas psicoactivas. A: Evaluación de la estrategia de salud para todos en España. Informe SESPAS 1999; 120-27.

Rodríguez-Martos A. La Plinius Maior Society, diez años después. *Adicciones* 2000; 12(1):161-166.

Rodríguez-Martos A. Plan Europeo sobre Alcohol: un avance paso a paso. Itaca 2000; 5(1):3-8 (editorial).

Rodríguez-Martos A. Tendencias en el consumo de alcohol en España y en los problemas relacionados con el mismo: ¿Paradoja española? JANO 2000; 1361(59).

Rodríguez-Martos A. Nuevos consumos, nuevos modelos de intervención. A: Meana JJ, Pantoja L. Nuevas interpretaciones y nuevos abordajes del alcoholismo. (p. 41-79). Bilbao: Universidad de Deusto, 2000.

Rodríguez-Martos A. Intervenciones breves en trastornos por uso de alcohol. A: Rubio G, Santodomingo J. Curso de Especialización en Alcoholismo 2001 (8); 36.

Rodríguez-Martos A. Educación médica sobre alcohol: perspectiva de futuro. Adicciones 2002; 14 (1): 91-106.

Rodríguez-Martos A. Efectividad de las técnicas de consejo breve. A: Gual A (ed). Monografías alcohol. Adicciones 2002; 14 (Supl.1):337-351.

Rodríguez-Martos A, Torralba LI. La reducción de daños relacionados con el alcohol desde una perspectiva municipal: la estrategia de Barcelona. Adicciones 2002; 4 (1):28-38.

Rodríguez-Martos A. What are GPs in need for approaching alcohol-related problems? Problemy Medycyny Rodzinnej 2002; 4:1 (16):6-11.

Observatori sobre Drogodependències. Publicació periòdica del Pla d'acció sobre drogues a Barcelona. (http://www.imsb.bcn.es/padb/si_obs.asp). A partir de 1997.

Informe anual sobre drogodependències. Publicació periòdica de l'ASPB/IMSP. A partir de 1997.

Evolució dels indicadors del SIDB (Sistema d'informació sobre drogodependències de Barcelona). Butlletí trimestral de l'IMSP. A partir de 1997.

Altres hàbits

Publicacions en revistes indexades

Dominguez-Berjon MF, Borrell C, Nebot M, Artazcoz L, Moncada S, Plasencia A. Actividad física habitual de la población residente en la ciudad de Barcelona. [Habitual physical activity in the population residing in the city of Barcelona]. Gac Sanit 1998; 12(3):110-117.

Dominguez-Berjon MF, Borrell C, Nebot M, Plasencia A. La actividad física de ocio y su asociación con variables sociodemográficas y otros comportamientos relacionados con la salud. [Leisure time physical activity and its association with demographic variables and other behaviors related with health]. Gac Sanit 1998; 12(3):100-109.

Dominguez-Berjon F, Borrell C, Nebot M, Plasencia A. Physical activity assessment in population surveys: can it really be simplified? Int J Epidemiol 1999; 28(1):53-57.

Determinants de salut en funció del grup d'edat

Objectius estratègics

- A Avaluació de la influència de l'edat com a factor determinant de la salut. Determinació de quins són els riscos per a la salut en tenir en compte l'edat i les conductes que s'hi associen: malalties de transmissió sexual (MTS), VIH i gestacions no desitjades en adolescents.
- A Avaluació de les intervencions comunitàries de promoció de la salut dirigides a determinats grups d'edats.
- A Consolidació de la metodologia i els procediments del desenvolupament d'intervencions innovadores en l'àmbit de l'educació sanitària i la promoció de la salut, especialment en infants i adolescents.

Publicacions en revistes indexades

Comín E, Torrubia R, Mor J, Villalbí JR, Nebot M. Fiabilidad de un cuestionario auto-administrado para investigar el nivel de ejercicio, el consumo de tabaco y de alcohol entre escolares. *Med Clin (Barc)* 1997; 108:293-298.

Montellà N, Borrell C, Brugal MT, Plasencia A. Evolución de la mortalidad en los jóvenes de la ciudad de Barcelona [Mortality trends in the young people of the city of Barcelona, 1983-1993]. *Med Clin (Barc)* 1997; 108(7):241-247.

Villalbí JR, Ballestin M, Nebot M, Brugal T, Díez E. The prevention of substance abuse in schools: a process evaluation of the adoption of a standardised education module. *Health Promotion and Educ* 1997; 4(1):15-19.

Díez E, Barniol J, Nebot M, Juárez O, Martín M, Villalbí JR. Comportamientos relacionados con la salud en estudiantes de secundaria: relaciones sexuales y consumo de tabaco, alcohol y cannabis. [Health-related behaviors in secondary-school students: sexual relations and tobacco, alcohol and cannabis consumption]. *Gac Sanit* 1998; 12(6):272-280.

Nebot M. Encuestas de salud en el ámbito escolar: entre el rigor y la oportunidad. [Health surveys in the school environment: between rigor and opportunity]. *Gac Sanit* 1998; 12(6):239-240.

Juárez O, Díez E, Barniol J, Villamarín F, Nebot M, Villalbí JR. Conductas preventivas de transmisión sexual de sida, de otras enfermedades de transmisión sexual y del embarazo en estudiantes de secundaria. [Preventive behaviors for the sexual transmission of AIDS, other infections, and pregnancy in high-school students]. *Aten Primaria* 1999; 24(4):194-202.

Mosella MC, Villalbí JR, Hayes A, Nebot M. Sobre jóvenes, revistas, publicidad y educación sanitaria. [On young people, magazines, advertising and health education]. *Gac Sanit* 1999; 13(2):166-167.

Armengol R, Ballestin M, Nebot M, Torralba L, Villalbí JR. Cobertura de programas de prevención de drogas en escuelas secundarias. [Coverage of preventive educational programs in secondary schools]. *Gac Sanit* 2000; 14(5):409-411.

Borrell C, Pasarin MI, Cirera E, Klutke P, Pipitone E, Plasencia A. Trends in young adult mortality in three European cities: Barcelona, Bologna and Munich, 1986-1995. *J Epidemiol Community Health* 2001; 55(8):577-582.

Fernandez S, Nebot M, Jane M. Evaluación de la efectividad de los programas educativos de prevención del consumo de tabaco, alcohol y drogas: ¿qué nos dicen los metaanálisis? [The evaluation of effectiveness of scholastic programs in the prevention of consumption of tobacco, alcohol and cannabis: what do meta-analyses tell us?]. *Rev Esp Salud Publica* 2002; 76(3):175-187.

Altres publicacions

Díez E, Nebot M, Juárez O, Barniol J, Villalbí JR. Conductes de salut dels joves escolaritzats a secundària. *Barcelona Societat* 1998; 7:48-53.

Díez E, Juárez O, Villamarín F, Barniol J, Villalbí JR. Joves i sida. *Barcelona Societat* 1998; 7:54-60.

Rodríguez-Martos A. Medical education: The way ahead. A: Young People and Alcohol. Abstracts of papers for plenary and working group sessions. Stockholm 19-21 February 2001. EUR 100/5020274/7.

Ariza C, Nebot M, Díez E, Plasencia A. Los programas de promoción de la salud en edad escolar. *Barcelona: Espec. monogr. "La Salud"* IMSP, juliol de 2002.

Borrell C, Gómez J, Minguell C, Plasencia A, Plaza A, Vallès E, Vizcaíno J. Atenció social i sociosanitària a la gent gran a Barcelona. *Barcelona Societat* 2002; 11:83-98.

Ferrando J, Rodríguez, Borrell C. La salut en la gent gran. Resultats de l'Enquesta de salut de Barcelona de l'any 2000. Barcelona Societat 2002; 11:75-82.

Plasència A, Ferrer A. Salut i mobilitat de la gent gran de Barcelona. Barcelona Societat 2002; 11:99-105.

Premis i altres

Premi al millor article publicat. Societat Catalana de Salut Pública, Secció de la comarca del Maresme: Montellà N, Borrell C, Brugal MT, Plasència A. Evolución de la mortalidad en los jóvenes en la ciudad de Barcelona: 1983-1993. Med Clin 1997; 108:241-7.

Salut mediambiental i seguretat alimentària

Objectius estratègics

- A Resposta fiable i ràpida a les demandes analítiques de l'aigua, l'aire, el tractament d'aliments, així com qualsevol anormalitat detectada en relació amb els animals a Barcelona, i garantir-ne la qualitat analítica.
- A Aprofundiment en l'estudi d'enteropatògens en aigües i aliments, enterobacteris resistent a antimicrobians i bacteriòfags en aigües potables.
- A Identificació dels efectes de la contaminació mediambiental sobre la salut poblacional, incloent-hi el fum del tabac i els diversos contaminants atmosfèrics.

Projectes científics

Investigadors principals: Xavier de Benito, Mercè de Simon, M. Dolores Ferrer, Emilio Gutiérrez
Títol: Prevalencia de *E. coli* O157:H7 en ganado vacuno sacrificado en la ciudad de Barcelona
Finançament: FIS 1999
Període de vigència: 1999-2000

Investigadors principals: Sylvia Medina (INVS), Antoni Plasència (IMSP)
Títol: Proposal for the creation of a European Information programme on the effects of air pollution on health (APHEIS)
Finançament: European Commission Convention SI2.131174 (99CVF2-604)
Període de vigència: 1999-2002

Investigador principal: Manel Nebot
Títol: Environmental Tobacco Smoke exposure in a sample of European cities
Finançament: Programa Europa contra el Càncer S12.324433 (2001CVG2-008)
Període de vigència: 2001-2002

Investigador principal: Peter Farnell
Títol: Quantitative ingredients in food
Finançament: Unió Europea
Període de vigència: 2001-2004

Publicacions en revistes indexades

de Simon M, Ferrer MD. Initial numbers, serovars and phagevars of *Listeria monocytogenes* isolated in prepared foods in the city of Barcelona (Spain). Int J Food Microbiol 1998; 44(1-2):141-144.

Nolla-Salas J, Bosch J, Gasser I, Vinas L, de Simon M, Almela M et al. Perinatal listeriosis: a population-based multicenter study in Barcelona, Spain (1990-1996). Am J Perinatol 1998; 15(8):461-467.

Marco F, Almela M, Nolla-Salas J, Coll P, Gasser I, Ferrer MD et al. *In vitro* activities of 22 antimicrobial agents against *Listeria monocytogenes* strains isolated in Barcelona, Spain. The Collaborative Study Group of Listeriosis of Barcelona. Diagn Microbiol Infect Dis 2000; 38(4):259-261.

Nebot M, Puig R, Ballestin M, Albericci M. Consumo de tabaco en las dependencias del transporte metropolitano de Barcelona: un estudio observacional. [Tobacco in Barcelona's metropolitan transportation: observation study]. *Aten Primaria* 2001; 28(1):50-52.

Calderon J, Capell C, Centrich F, Artazcoz L, Gonzalez-Cabre M, Villalbi JR. Subproductos halogenados de la cloración en el agua de consumo público. [Halogenated by-products of chlorination in tap water]. *Gac Sanit* 2002; 16(3):241-243.

Jane M, Nebot M, Rojano X, Artazcoz L, Sunyer J, Fernandez E et al. Exposure to environmental tobacco smoke in public places in Barcelona, Spain. *Tob Control* 2002; 11(1):83-84.

Altres publicacions

Análisis de aditivos en bebidas refrescantes. *Alimentaria* 1997 (279).

Criterios generales de calidad de procedimientos para análisis de residuos de plaguicidas en alimentos. *Alimentaria* 1997 (287).

Evaluación de la calidad de los laboratorios de análisis de alimentos en la Unión Europea. Programas de ensayos de aptitud (1997). Publicación del Instituto Nacional del Consumo. Ministerio de Sanidad y Consumo. (11-15).

Identificación de especie animal en productos cárnicos por electroforesis. *Alimentaria* 1997.

Improvement of the official guideline of the European Union for the analysis of total volatile basic nitrogen in fish samples. *Quim Anal* 1997; (16).

Criterios de calidad de los procedimientos de plaguicidas. *Alimentaria* 1998.

Villalbí JR, Llebaria X, Armengol R, Plasència A, Armengou JM. La higiene y seguridad de los alimentos dentro del sistema de información sanitaria. *Rev Esp Nutr Com* 1998; 4:332-7.

De Simon M, Ferrer MD. Difficulty in the reproducibility of results in the investigation of *Salmonella* in the official microbiological control of foods: Diagnosis, monitoring and prevention of micro-organisms associated with contamination of poultry meat, eggs and egg products. Co-operation in Science and Technology Action 97. European Commission. EUR 19215 EN 1999; 83-85.

Medina S, Plasència A. and contributing members of the APHEIS Group. Introducing APHEIS. Newsletter No. 26, WHO Collaborating Centre for Air Quality Management and Air Pollution Control at the Federal, Environmental Agency. Berlín: desembre de 2000.

Problemática del análisis físico-químico de aguas en los laboratorios municipales. *Tecnología del agua*. Abril de 2000.

Análisis de aminas biogénicas por HPLC. *Alimentaria* 2001.

Balfagón P, de Benito J, Cornejo L. Fiebre aftosa 2001: el último brote europeo. *Enfermedades emergentes* 2(3); abril-maig 2001.

Ferrer MD, de Simon M. E coli enterohemorrágico O157:H7. Aspectos de interés en Microbiología de los Alimentos y Salud Pública. *Eurocarne* 2001;102:39-48.

Medina S, Plasència A, Artazcoz L, Quénel P, Katsouyanni K, Mücke HG, De Saeger E, Krzyzanowsky M, Schwartz J, and the contributing members of the APHEIS Group. APHEIS Monitoring the Effects of Air Pollution on Public Health in Europe. Scientific report, 1999-2000. Institut de Veille Sanitaire, Saint-Maurice, març de 2001; 136 pàgines.

Medina S, Plasència A, and contributing members of the APHEIS Group. APHEIS Answering Key Questions on Air Pollution and Public Health in Europe. Institut de Veille Sanitaire, Saint-Maurice, març de 2001; 8 pàgines.

Medina S, Plasència A, Mücke H-G. Das Projekt APHEIS - Eine Informationsquelle für Luftverschmutzung und Gesundheit in Europa. *Bundesgesundheitsbl - Gesundheitsforsch - Gesundheitsschutz*, 2001, Heft 5, 44: p. 537-540, Springer-Verlag, maig 2001.

Ramoneda M, Balfagón P. La encefalopatía espongiiforme bovina: un problema que genera alarma social. *Enfermedades emergentes* 2(3); abril-maig 2001.

Ferrer MD. Patògens bacterians d'interès a les noves estratègies de seguretat alimentària. *Tecnologia i Ciència dels Aliments* 2002; 6:53-56.

Medina S, Plasència A, Artazcoz L, Quénel P, Katsouyanni K, Mücke H-G, De Saeger E, Krzyzanowsky M, Schwartz J, and the contributing members of the APHEIS Group. APHEIS Health Impact Assessment of Air Pollution in 26 European Cities. Second year

report, 2000-2001. Institut de Veille Sanitaire, Saint-Maurice, setembre de 2002; 225 pàgines.

Medina S, Plasència A, De Saeger E. APHEIS - Un outil d'information qui répond aux questions clés sur la pollution de l'air et la santé en Europe, *Pollution Atmosphérique*, numéro especial maig 2002; 93-101.

Medina S, Plasència A, Mücke H-G. Health Impact Assessment of Air Pollution in 26 European Cities - First results of the APHEIS study. *Pollution Atmosphérique*, 176 octubre-desembre 2002; 499-502.

Medina S, Plasència A, Mücke H-G, and contributing members of the APHEIS Group. Health Impact Assessment of Air Pollution in 26 European Cities - First results of the APHEIS Study. Newsletter 30, WHO Collaborating Centre for Air Quality Management and Air Pollution Control at the Federal Environmental Agency. Berlín, desembre de 2002.

Medina S, Plasència A, Mücke H-G. German environmental health bulletin: APHEIS -ein EU-Projekt zu Luftverunreinigungen und Gesundheit, *Umweltmedizinischer Informationssdienst* 1/2002, S. 5-7, Umweltbundesamt, Berlín, 2002. (<http://www.umweltbundesamt.de/downd/umid0102.pdf>).

Tesis doctorals i tesines

Títol: Aislamiento, identificación, caracterización y diferenciación de *Aeromonas spp* de aguas residuales, dulces y saladas
Doctorand: M. Carmen Mendía
Directors: Isidre Gibert i M. Dolors Ferrer, Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Barcelona, 1997

Premis i altres

APHEIS: European Information Program on the Effects of Air Pollution on Health. <http://www.apheis.org/>

Bacteriòfags i clostridis en aigües potables. Grup de treball de Laboratoris de Salut Pública i Departament de Microbiologia de la UB.

FLEP: Food Law Enforcement Practitioners. Comitè d'experts de suport en temes de control alimentari en la Unió Europea. http://www.flep.org/intro_flep.html

Vigilància de la listeriosi a la ciutat de Barcelona. Grup d'estudi de la listeriosi a Barcelona.

2 Àrea de Problemes de Salut

Línies de recerca

L'Àrea de Problemes de Salut engloba la línia de recerca sobre **malalties transmissibles**, juntament amb altres problemes de salut prioritaris. El Grup de Malalties Transmissibles es va crear l'any 1986, coincidint amb l'impuls al sistema de declaració obligatòria de determinades malalties (particularment el **VIH/sida**, la **tuberculosi**, la malaltia meningocòccica, les malalties importades, etc.), cosa que va impulsar els estudis sobre aquestes malalties. Sota aquest epígraf també es realitza l'estudi i gestió de brots epidèmics, les actuacions comunitàries amb relació al **Pla de Vacunació** i tot un conjunt de malalties transmissibles que s'agrupen sota la denominació d'**altres malalties transmissibles** (*Haemophilus Influenzae*, malaltia meningocòccica, etc.).

Altres línies d'aquesta àrea es relacionen amb altres problemes de salut especialment rellevants, a l'entorn dels quals s'orienten diverses actuacions de salut comunitària adreçades a poblacions específiques en situació d'especial vulnerabilitat, com són la **salut maternoinfantil** i els **accidents i lesions**, i que integren les accions realitzades per organitzacions comunitàries a través de subvencions i les realitzades amb recursos propis. Més recentment s'ha reprès la recerca entorn del **càncer**, vinculada al reforçament de les activitats d'informació i de prevenció primària i secundària.

Finalment, de manera vinculada a les accions de salut dirigides a la població treballadora, s'identifiquen els factors de risc psicosocial relacionats amb l'**estat de salut en diferents col·lectius de treballadors** i s'analitza la possible interacció entre la **salut mental**, els **factors de risc psicosocial** i l'**àmbit laboral**.

Malalties transmissibles

Objectius estratègics

- A Disseny i avaluació d'intervencions per prevenir l'adopció de comportaments de risc respecte a nous casos de determinades malalties.
- A Validesa i exhaustivitat dels sistemes de monitoratge de la cobertura vacunal.
- A Determinants del compliment del calendari vacunal.
- A Estudi de la relació VIH/sida-tuberculosis-toxicomanies i les implicacions per al seu control.
- A Desenvolupament de sistemes de mesura de l'evolució de la tuberculosi i del compliment del seu tractament.
- A Identificació de les mesures de control més útils i els protocols d'investigació més adequats en cas de brot epidèmic.
- A Estudi de l'epidemiologia de les malalties emergents a Barcelona.

VIH/sida

Projectes científics

Investigador principal: Josep M. Jansà
Títol: ¿Acelera la tuberculosis el curso de la infección por VIH?
Finançament: Sociedad Española de Neumología y Cirugía Torácica (SEPAR). [Beca SEPAR al mejor proyecto de investigación. Grups de recerca de qualitat]
Període de vigència: 1995-1997

Investigador principal: Joan A. Caylà
Títol: Grupo de Investigación de calidad en sida-tuberculosis-toxicomanías
Finançament: CIRIT 1999 SGR 00247
Període de vigència: 1996-2004

Investigador principal: Joan A. Caylà
Títol: Grupo de estudio multicéntrico de seroconvertidores (GEMES). Estudio de incubación del sida y supervivencia del VIH
Finançament: FIPSE 3023/99
Període de vigència: 2000-2002

Investigadora principal: Patricia García de Olalla
Títol: Concerted action on seroconversion to AIDS and death in Europe
Finançament: Unió Europea
Període de vigència: 2000-2004

Investigadores principals: Amparo Romaguera i Patricia García de Olalla
Títol: Factores de riesgos asociados al retraso en el diagnóstico del VIH
Finançament: FIPSE 12176/01
Període de vigència: 2001-2002

Publicacions en revistes indexades

Cayla JA. Sobre la promoción de la salud en relación al VIH en el medio penitenciario. [Health promotion in relation to HIV in the prison environment]. Gac Sanit 1997; 11(1):47.

Martín V, Caylà JA, Morís ML, Alonso LE, Pérez R. Evolución de la prevalencia de infección por el Virus de la Inmunodeficiencia Humana en población reclusa al ingreso en prisión durante el período 1991-1995. [Evolution of the prevalence of infection due to human immunodeficiency virus in the inmate population on entering prison between 1991-1995]. *Rev Esp Salud Pública* 1997; 71:269-280.

Bernal A, Ortiz M, García-Olalla O, Caylà JA, Vall O, García-Saiz A. Detection of infectious human immunodeficiency type 1 virus in discarded syringes of intravenous drug users. *The Pediatric Infectious Disease Journal* 1998; 7:655-657.

García de Olalla P, Vall M, Casabona J, Miret M, Clos R, Caylà JA. Exhaustividad de la notificación de los casos de SIDA en Cataluña: Un estudio basado en las solicitudes de determinaciones de linfocitos CD4 y en la prescripción de antirretrovirales. [A study based on the requests for establishing CD4 lymphocytes on prescribing antiretroviral drugs]. *Rev Esp Salud Pública* 1998; 72(6):501-507.

Martin V, Cayla JA, Moris ML, Alonso LE, Perez R. Predictive factors of HIV-infection in injecting drug users upon incarceration. *Eur J Epidemiol* 1998; 14(4):327-331.

Caylà JA, Díaz de Quijano, García de Olalla P, Brugal MT. Evolución temporal y factores asociados a la seroconversión por VIH en una cohorte de usuarios de drogas. [Development over time and associated factors of seroconversion through HIV in a cohort of drug users]. *Rev Esp Salud Pública* 1998; 72:142.

Caylà JA. Evolución temporal y factores asociados a la seroconversión por VIH en una cohorte de usuarios de drogas. [Development over time and associated factors of seroconversion through HIV in a cohort of drug users]. *Int J of Tuberc and Lung Dis* 1999; 9 (vol 3):S2.

García dO, Cayla JA, Brugal MT, Galdós H, Jansa JM, Clos R. Evolución de la mortalidad y la supervivencia del SIDA en Barcelona (1981-97). [The evolution of AIDS mortality and survival in Barcelona (1981-97)]. *Med Clin (Barc)* 1999; 113(5):169-170.

CASCADE Collaboration (Caylà JA, García de Olalla P et al). Effect of ignoring the time of HIV seroconversion in estimating changes in survival over calendar time in observational studies. *AIDS* 2000; 14:1899-1906.

CASCADE Collaboration (Caylà JA, García de Olalla P, et al). Changes in the update of antiretroviral therapy and survival in people with known duration of HIV infection in Europe. *HIV Medicine* 2000; 1:224-231.

Díez E, Juárez O, Nebot M, Cerdà N, Villalbí JR. Effects on attitudes, knowledge, intentions and behaviors of an AIDS prevention program targeting secondary school adolescents. *Health Education and Promotion* 2000; vol VII(3):17-22.

García dO, Lai A, Jansa JM, Bada JL, Cayla JA. Características diferenciales del sida en inmigrantes extranjeros. [Differential characteristics of AIDS in foreign immigrants]. *Gac Sanit* 2000; 14(3):189-194.

GEMES (Grupo Español Multicéntrico para el Estudio de Seroconvertidores) El período de incubación del SIDA en España antes de la terapia antirretroviral de alta eficacia. [The incubation period for AIDS in Spain before highly effective antiretroviral drug therapy]. *Med Clin (Barc)* 2000; 115:681-686.

Borrell C, Pasarín MI, Cirera E, Plasencia A. Trends in young adults AIDS mortality in Barcelona, 1986-1999. *J. Epidemiol Comn Health* 2001; 55:577-82.

CASCADE Collaboration (Caylà JA, García de Olalla P et al). The relationships between the test interval, demographic factors and HIV disease progression. *Epidemiol Infect* 2001; 127:91-100.

Crocetti E, Giovannetti L, Borrell C, Pasarín MI, Cirera E, Plasència A. Decreasing AIDS mortality rates among young adults in the city of Florence, 1987-1999. *J Epidemiol Community Health* 2002; 56:339.

García dO, Knobel H, Carmona A, Guelar A, Lopez-Colomes JL, Cayla JA. Impact of adherence and highly active antiretroviral therapy on survival in HIV-infected patients. *J Acquir Immune Defic Syndr* 2002; 30(1):105-110.

García dO, Martínez-González MA, Cayla JA, Jansa JM, Iglesias B, Guerrero R, Marco A, Gatell JM, Ocaña I. Influence of highly active anti-retroviral therapy (HAART) on the natural history of extra-pulmonary tuberculosis in HIV patients. *Int J Tuberc Lung Dis* 2002; 6(12):1051-1057.

Altres publicacions

Brugal MT, Villalbí JR, Galdós-Tangüis H, Caylà JA, García de Olalla P, Nebot M, Díez E, Jansà JM, Torralba L. Un pla de prevenció i control de la sida. Barcelona: Impremta Municipal (Ajuntament de Barcelona), 1998.

García de Olalla P, Brugal MT, Jansà JM, Galdós-Tangüis H, Caylà JA. Aspectes rellevants de l'epidemiologia de la infecció del VIH/sida a Barcelona. *Annals de Medicina* 1998; 82:57-58.

Marco A, Caylà JA, Galdós-Tangüis H, García de Olalla P. Validation of four AIDS-case definitions in HIV-infected intravenous drug users in Barcelona, Spain. *Rev Bras Epidemiol* 1998; 1(2):170-176.

Sida a Barcelona. Vigilància epidemiològica. Barcelona: Publicació trimestral de l'IMSP. Des de 1988.

Martín V, Castilla J, García de Olalla P. Prevalencia de infecció i de coinfecció por virus de la immunodeficiencia humana y por *Mycobacterium tuberculosis* en población reclusa al ingreso en prisión desde 1991 a 1998. *Enfermedades Emergentes* 1999; 1:10-18.

Marco A, Gallego C, Caylà JA, Guerrero RA, Puértolas A, Da Silva A. Estudio de la seroincidencia del VIH en población reclusa en una prisión española a partir de determinadas analíticas repetidas. *Rev Esp sanid Penit* 2001; 3: 60-64.

Brugal MT, Caylà JA, Díez E, Fernández S, García de Olalla P, Plasencia A, Riera C, Villalbí JR. VIH/sida Barcelona 1981-2000. Barcelona: Publicacions de l'Institut Municipal de Salut Pública, 2002.

Premis i altres

Grup de recerca de qualitat en sida, tuberculosi i toxicomanies (integra el Servei d'Epidemiologia i J. Colom, JM. Jansà, M. Nebot, A. Plasència, L. Torralba). CIRIT, Generalitat de Catalunya.

Tuberculosis

Projectes científics

Investigador principal: Joan A. Caylà
Títol: Factores predictores de tuberculosis y de otras complicaciones en una cohorte de usuarios de drogas por vía parenteral seroconvertidos frente al VIH
Finançament: FIS (exp.95/1677)
Període de vigència: 1995-1997

Investigadora principal: Patricia García de Olalla
Títol: Control de la tuberculosis en UDVP
Finançament: Institut Universitari de Salut Pública de Catalunya (ISP) 1/95
Període de vigència: 1995-1998

Investigador principal: Joan A. Caylà
Títol: Historia natural de la tuberculosis pulmonar en los pacientes infectados por el virus de la inmunodeficiencia humana
Finançament: FIS (exp.97/1251)
Període de vigència: 1996-1998

Investigador principal: Josep M. Jansà
Títol: Proyecto multicéntrico. Estudio REUNI sobre tuberculosis
Finançament: FIS(exp. 96/0064-12)
Període de vigència: 1996-1998

Investigador principal: Josep M. Jansà
Títol: Indigentes en la ciudad de Barcelona, salud percibida, tuberculosis y salud mental
Finançament: FIS (exp.97/1247)
Període de vigència: 1997-1998

Investigador principal: Joan A. Caylà
Buqueras
Títol: El estudio de contactos en los enfermos de tuberculosis. Factores asociados y su no realización
Finançament: Sociedad Española de Neumología y Cirugía Torácica SEPAR 98
Període de vigència: 1998

Investigadora principal: Patricia García de Olalla
Títol: Evaluación de un programa de estudio de contactos de pacientes tuberculosos
Finançament: FIS (exp. 00/0793)
Període de vigència: 2000-2001

Investigador principal: Joan A. Caylà
Títol: Evaluación de dos pautas de quimioprofilaxis antituberculosa en coinfectados por VIH y *M. Tuberculosis*
Finançament: FIPSE 3091/99
Període de vigència: 2000-2002

Investigador principal: Joan A. Caylà
Títol: Estudio multicéntrico prospectivo abierto y randomizado que compara dos pautas de quimioprofilaxis antituberculosa en contactos de enfermos con tuberculosis pulmonar bacilífera
Finançament: FIS (exp. 00/0020-03)
Període de vigència: 2000-2002

Investigador principal: Joan A. Caylà
Títol: Concerted action on molecular epidemiology of tuberculosis
Finançament: Unió Europea
Període de vigència: 2000-2002

Investigador principal: Joan A. Caylà
Títol: Unidad temática FIS de Investigación en Tuberculosis
Finançament: FIS
Període de vigència: 2002

Investigadores principales: Rafael Vidal, Joan A. Caylà
Títol: Estudio de la toxicidad hepática por fármacos antituberculosos
Finançament: Sociedad Española de Neumología y Cirugía Torácica (SEPAR) 2002
Període de vigència: 2002-2003

Publicacions en revistes indexades

Caylà JA. Epidemiología de la tuberculosis a nivel mundial. Papel de la atención primaria en el control de la tuberculosis. [The role of primary health care in controlling tuberculosis]. Atención Primaria 1997; 20(1):122-127.

Cayla JA, Jansa JM, Galdos H, Garcia dO. Sobre las causas de las elevadas incidencias de tuberculosis. [About the causes of high incidences of tuberculosis]. An Med Interna 1997; 14(1):48.

Rodrigo T, Cayla JA, Garcia dO, Galdos-Tanguis H, Jansa JM, Miranda P et al. Characteristics of tuberculosis patients who generate secondary cases. Int J Tuberc Lung Dis 1997; 1(4):352-357.

Vidal R, Miravittles M, Cayla JA, Torrella M, de Gracia J, Morell F. Increased risk of tuberculosis transmission in families with microepidemics. Eur Respir J 1997; 10(6):1327-1331.

Vidal R, Miravittles M, Cayla JA, Torrella M, Martin N, de Gracia J. Estudio del contagio en 3.071 contactos familiares de enfermos con tuberculosis. [A contagiousness study in 3.071 familial contacts of tuberculosis patients]. Med Clin (Barc) 1997; 108(10):361-365.

Cayla JA, Galdos-Tanguis H, Jansa JM, Garcia dO, Brugal T, Panella H. Evolución de la tuberculosis en Barcelona (1987-1995). Influencia del virus de la inmunodeficiencia humana y de las medidas de control. [Tuberculosis trends in Barcelona (1987-1995). Impact of the human immunodeficiency virus and control measures]. Med Clin (Barc) 1998; 111(16):608-615.

Jansà JM, Serrano J, Cayla JA, Vidal R, Ocana I, Espanol T. Influence of the human immunodeficiency virus in the incidence of tuberculosis in a cohort of intravenous drug users: effectiveness of anti-tuberculosis chemoprophylaxis. Int J Tuberc Lung Dis 1998; 2(2):140-146.

Marco A, Cayla JA, Serra M, Pedro R, Sanrama C, Guerrero R et al. Predictors of adherence to tuberculosis treatment in a supervised therapy programme for prisoners before and after release. Study Group of Adherence to Tuberculosis Treatment of Prisoners. Eur Respir J 1998; 12(4):967-971.

Martin V, Cayla JA, Bolea A, de Paz JA. Evolution of the prevalence of *Mycobacterium tuberculosis* infection in a penitentiary population on admission to prison from 1991 to 1996. Med Clin (Barc) 1998; 111(1):11-16.

Serrat C, Gomez G, Garcia dO, Cayla JA. CD4+ lymphocytes and tuberculin skin test as survival predictors in pulmonary tuberculosis HIV-infected patients. Int J Epidemiol 1998; 27(4):703-712.

Caylà JA, Galdós-Tangüis H, Jansà JM, García de Olalla P. Tuberculosis en Barcelona y la influencia del virus de la inmunodeficiencia humana (1921-1998). [Tuberculosis in Barcelona and the influence of human immunodeficiency virus (1921-1998)]. Med Clin (Barc) 1999; 112:716-718.

Falqués M, García de Olalla P, Langhr K, Gomez G, Jansà JM, Caylà JA. Supervivencia en pacientes con tuberculosis infectados por VIH. Estudio de los fallecimientos en los primeros nueve meses. [Survival of patients with tuberculosis infected by HIV. Study of deaths during the first nine months]. Rev Esp Salud Pública 1999; 5(73):549-562.

Galdós-Tangüis H, Caylà JA, García de Olalla P, Jansà JM, Brugal MT. Factores predictores del incumplimiento del tratamiento antituberculoso en pacientes infectados por el VIH. Barcelona (1987-1996). [Factors predicting non-completion of tuberculosis treatment among HIV-infected patients in Barcelona (1987-1996)] Arch Bronc 1999; 35(4):44.

Grupo de estudio de contactos de la Unidad de Investigación en Tuberculosis de Barcelona. Documento de consenso sobre estudio de contactos en los pacientes tuberculosos. [Consensus document on the study of contacts in tuberculosis patients]. Med Clin 1999; 112:151-156.

Grupo de Trabajo del PMIT. Jansà JM, et al. Propiedad intelectual, autoría y confidencialidad en los estudios multicéntricos: la experiencia del PMIT. [Intellectual Property, authorship and confidentiality in multicenter studies: The experience of the MPTR]. Med Clin (Barc) 1999; 112:549-552.

Grupo de trabajo de la Secretaría del Plan Nacional sobre el SIDA. Control de la tuberculosis en relación con la epidemia de infección por VIH/SIDA [Control of tuberculosis with regard to the HIV/AIDS epidemic]. Revista Española de Salud Pública 1999; 5 (vol 73):533-547.

Unidad de Investigación en Tuberculosis (UITB), Área de Tuberculosis e Infecciones Respiratorias (TIR) de la Sociedad Española de Neumología y Cirugía Torácica (SEPAR) y Grupo de Estudio de SIDA (GESIDA) de la Sociedad Española de Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica (SEIMC). Documento de consenso sobre la prevención y control de la tuberculosis en España. [Consensus document on the prevention and control of tuberculosis in Spain]. Med Clin (Barc) 1999; 113:710-715.

Rodrigo T, Cayla JA, Galdos-Tanguis H, Jansa JM, Brugal T, Garcia dO. Evaluación de los programas de control de tuberculosis de las comunidades autónomas de España. [Evaluation of the tuberculosis control programs of the autonomous regions of Spain]. Med Clin (Barc) 1999; 113(16):604-607.

Villalbi JR, Galdos-Tanguis H, Cayla JA. El control de la tuberculosis basado en la evidencia: una aproximación de la salud pública. [Evidence-based tuberculosis control: a public health approach]. Med Clin (Barc) 1999; 112(1):111-116.

Villalbi JR, Galdos-Tanguis H, Cayla JA, Casanas P, Ferrer A, Nebot M. Tuberculosis infection and disease among schoolchildren: the influence of the HIV epidemic and of other factors. J Epidemiol Community Health 1999; 53(2):112-117.

Ausina V, Cayla JA. Tuberculosis, transmisión reciente y prisiones. [Tuberculosis, recent transmission and prisons]. Med Clin (Barc) 2000; 115(7):256-257.

Cayla JA. Documento de consenso sobre la prevención y control de la tuberculosis en España. [Consensus document on the prevention and control of tuberculosis in Spain]. Med Clin (Barc) 2000; 115(7):278.

Cayla JA, Garcia dO, Galdos-Tanguis H, Vidal R, Lopez-Colomes JL. *Mycobacterium tuberculosis* transmission and HIV status. Lancet 2000; 355(9220):2077-2078.

Cayla JA, Jansa JM. ¿Cuanta tuberculosis queremos? [How much tuberculosis do we want?]. Rev Esp Salud Publica 2000; 74(5-6):449-450.

Grupo de Estudio del Taller de 1999 de la Unidad de Investigación en Tuberculosis de Barcelona. Documento de Consenso sobre Tratamientos Directamente Observados en Tuberculosis. [Consensus document on the treatments directly observed in tuberculosis]. Med Clin 2000; 115:749-757.

Galdós-Tangüis H, Caylà JA, García de Olalla P, Jansà JM, Brugal MT. Factores predictores del incumplimiento del tratamiento antituberculoso en pacientes infectados por el VIH. Barcelona (1987-1996). [Factors predicting non-completion of tuberculosis treatment among HIV-infected patients in Barcelona (1987-1996)] The Int J and Lung Dis. 2000; 4:55-60.

Grupo de Trabajo del PMIT. Incidencia de la tuberculosis en España: resultados del Proyecto Multicéntrico de Investigación en Tuberculosis (PMIT). [Incidence of tuberculosis in Spain: results of the multi-centred research project into tuberculosis]. Med Clin (Barc) 2000; 114:530-537.

March F, Coll P, Guerrero RA, Busquets E, Cayla JA, Prats G. Predictors of tuberculosis transmission in prisons: an analysis using conventional and molecular methods. AIDS 2000; 14(5):525-535.

Martin V, Cayla JA, Bolea A, Castilla J. *Mycobacterium tuberculosis* and human immunodeficiency virus co-infection in intravenous drug users on admission to prison. Int J Tuberc Lung Dis 2000; 4(1):41-46.

Martin V, Cayla JA, del Canto M, Gonzalez J. Incidencia de la infección tuberculosa en la población que ingresó en un centro penitenciario español. [Incidence of tuberculous infection in a Spanish prison]. Med Clin (Barc) 2000; 114(11):437.

Martin-Casabona N, Alcaide F, Coll P, Gonzalez J, Manterola JM, Salvado M, Cayla JA. Grupo de Trabajo sobre Resistencias en Tuberculosis. Farmacorresistencia de *Mycobacterium tuberculosis*. Estudio multicéntrico en el área de Barcelona. [Drug resistance in *Mycobacterium tuberculosis*. A multicenter study of the Barcelona area]. Med Clin (Barc) 2000; 115(13):493-498.

Solsona J, Cayla JA, Bedia M, Mata C, Claveria J, y Grupo de Trabajo para estudio de contactos de Ciutat Vella. Barcelona. Eficacia diagnóstica del estudio de contactos de enfermos tuberculosos en un distrito urbano de alta prevalencia. [Diagnostic efficacy of the study of contacts of tuberculosis patients in a high prevalence urban area]. Rev Clin Esp 2000; 200(8):412-419.

Tanguis HG, Cayla JA, Garcia de Olalla PG, Jansa JM, Brugal MT. Factors predicting non-completion of tuberculosis treatment among HIV-infected patients in Barcelona (1987-1996). Int J Tuberc Lung Dis 2000; 4(1):55-60.

Casabona NM, Cayla JA. ¿Hay que añadir un cuarto fármaco a la pauta actual de tratamiento de la tuberculosis inicial? [Is it necessary to add a fourth drug to the initial treatment of tuberculosis?]. Med Clin (Barc) 2001; 116(16):638.

Martin V, Guerra JM, Cayla JA, Rodriguez JC, Blanco MD, Alcoba M. Incidence of tuberculosis and the importance of treatment of latent tuberculosis infection in a Spanish prison population. Int J Tuberc Lung Dis 2001; 5(10):926-932.

Rodrigo T, Cayla JA, Galdós-Tanguis H, García dO, Brugal MT, Jansa JM. Proposing indicators for evaluation of tuberculosis control programmes in large cities based on the experience of Barcelona. *Int J Tuberc Lung Dis* 2001; 5(5):432-440.

Solsona J, Cayla JA, Nadal J, Bedia M, Mata C, Brau J et al. Screening for tuberculosis upon admission to shelters and free-meal services. *Eur J Epidemiol* 2001; 17(2):123-128.

Solsona J, Cayla JA, Verdu E, Estrada MP, García S, Roca D et al. Molecular and conventional epidemiology of tuberculosis in an inner city district. *Int J Tuberc Lung Dis* 2001; 5(8):724-731.

Tudo G, Gonzalez J, Gatell JM, Cayla JA, Martínez E, García A et al. Detection of unsuspected cases of nosocomial transmission of tuberculosis by use of a molecular typing method. *Clin Infect Dis* 2001; 33(4):453-459

Grupo de trabajo del área Tuberculosis e Infecciones Respiratorias (TIR) de la Sociedad Española de Neumología y Cirugía Torácica (SEPAR). Recomendaciones SEPAR. Normativa sobre la prevención de la tuberculosis. [SEPAR Recommendations. Regulations about preventing tuberculosis]. *Arch Bronconeumol* 2002; 38(9):441-451.

Pina JM, Dominguez A, Alcaide J, Alvarez J, Camps N, Diez M, Godoy P, Jansa JM, Minguell S. La respuesta a la prueba de la tuberculina en enfermos tuberculosos [Tuberculin test responses of tuberculosis patients]. *Arch Bronconeumol* 2002; 38(12):568-573.

Rodrigo T, Cayla JA, García dO, Brugal MT, Jansa JM, Guerrero R et al. Effectiveness of tuberculosis control programmes in prisons, Barcelona 1987-2000. *Int J Tuberc Lung Dis* 2002; 6(12):1091-1097.

Valles X, Sanchez F, Panella H, García dO, Jansa JM, Cayla JA. Tuberculosis importada: una enfermedad emergente en países industrializados. [Imported tuberculosis: an emerging disease in industrialised countries]. *Med Clin (Barc)* 2002; 118(10):376-378.

Altres publicacions

Galdós-Tangüis H, Caylà J. Tuberculosis infantil. A: Gorodner Enfermedades infecciosas. Argentina: Eudene Editorial Universitaria de la Universidad Nacional del Nordeste, 1998.

García de Olalla P, Brugal MT, Jansà JM, Galdós-Tangüis H, Caylà JA. Aspectes rellevants de l'epidemiologia de la infecció del VIH/sida a Barcelona. *Annals de Medicina* 1998; 82:57-58.

Caylà JA. Los talleres de la Unidad de Investigación en Tuberculosis de Barcelona (UITB). *Revista Española de Sanidad Penitenciaria* 1999; 4(1):5-6.

Grupo de trabajo de la Secretaría del Plan Nacional sobre el SIDA. Control de la Tuberculosis en relación con la epidemia de infección por VIH/SIDA. *Enfermedades Emergentes* 1999; 1:19-31.

Cardona PJ, Ausina V, Caylà JA. Modelos de tuberculosis experimental. *Monografías Dr. Antonio Esteve. Modelos Experimentales de Patología Infecciosa* 2000; 26:135-147.

Ausina V, Caylà JA, Andreo F, Caminero JA, Bertran JM, Monterola JM et al. Tuberculosis: una perspectiva actual. *Introducción. JANO* 2001; LX:39.

Bertran MJ, Vallés X, Caylà JA. Tuberculosis: una perspectiva actual. *Prevención y Control. JANO* 2001; LX:82-89.

Martín V, Pérez I, García LS, Alonso I, Del Canto M, Caylà JA. ¿Es útil repetir la prueba de la tuberculina (fenómeno Booster) para la detección de infección tuberculosa al ingreso en prisión? *Rev Esp Sanid Penit* 2001; 3:72-76.

Informe sobre la situació de la tuberculosi a la ciutat. Barcelona: Publicació periòdica de l'Institut Municipal de Salut Pública (IMSP) (des de 1986 amb difusió internacional).

Sánchez F, Tost J, Caylà JA. Control de la infección tuberculosa. *Monografías Sociedad Española de Neumología y Cirugía Torácica (SEPAR)* 2002.

Premis i altres

Unitat d'Investigació en Tuberculosis de Barcelona. <http://www.imsb.bcn.es/uitb>

Vacunes

Publicacions en revistes indexades

Hernández MA, Villalbí JR, Vall O, Grangés D, Rovira G, Martínez A. Estado vacunal en pacientes pediátricos ingresados. *Acta Pediatr Esp* 1997; 55(3).

Barquet N, Domingo P, Cayla JA. Vaccination against HBV in France. *Lancet* 1999; 353(9150):414.

Godoy P, Dominguez A, Alvarez J, Camps N, Jansa JM, Minguell S et al. Measles epidemiology in Catalonia (Spain): implications for a regional vaccination programme. *Int J Epidemiol* 1999; 28(3):558-562.

Nebot M, Munoz E, Figueres M, Rovira G, Robert M, Minguell D. Factores asociados con la cobertura vacunal en la primera infancia: resultados de una encuesta telefónica. [Factors associated with reported vaccination coverage in early infancy: results of a telephone survey]. *Rev Esp Salud Publica* 2001; 75(1):63-69.

Brots epidèmics

Publicacions en revistes indexades

Panella H, Bayas JM, Maldonado R, Cayla JA, Vilella A, Sala C et al. Brote epidémico de hepatitis A relacionado con una guardería. [Epidemic outbreak of hepatitis A related to a day care center]. *Gastroenterol Hepatol* 1998; 21(7):319-323.

Tizón JL, Pañella H, Maldonado R. ¿Epidemia de histeria, trastorno conversivo epidémico o trastornos somatomorfos epidémicos?: un nuevo caso de una realidad para el siglo XXI. [Hysteria epidemic, conversion disorder epidemic or somatoform disorders? A new case of a reality for the 21st century]. *Atención Primaria* 2000; 25:479-488.

Cayla JA, Maldonado R, Gonzalez J, Pellicer T, Ferrer D, Pelaz C et al. A small outbreak of Legionnaires' disease in a cargo ship under repair. *Eur Respir J* 2001; 17(6):1322-1327.

Caylà JA, Jansà JM, Pañella H, Maldonado R, Gracia J, Plasència A y Grupo de Control de la Legionelosis. Investigación de brotes comunitarios de legionelosis. [Research into community outbreaks of legionnaire's disease]. *Med Clin (Barc)* 2002; 118:50-55.

Jansà JM, Cayla JA, Ferrer D, Gracia J, Pelaz C, Salvador M et al. An outbreak of Legionnaires' disease in an inner city district: importance of the first 24 hours in the investigation. *Int J Tuberc Lung Dis* 2002; 6(9):831-838.

Torres A, Cayla JA. Las legionelosis: un Guadiana no sólo neumológico. [Diagnostic testing and careful investigation of cases are needed to control unsuspected Legionnaires' disease outbreaks]. *Arch Bronconeumol* 2002; 38(1):1-3.

Altres publicacions

Pañella H, Caylà JA. ¿Estamos ante una epidemia de enfermedad meningocócica? Sociedad Española de Epidemiología (SEE). *NOTA* 1997, gener-abril; 10:8-9. Servei d'Epidemiologia de l'Institut Municipal de Salut Pública. Brote de legionel·losi al barri de la Barceloneta de la ciutat de Barcelona. *Butlletí Epidemiològic de Catalunya* 2000; XXI. (Número extraordinari 3r i 4rt trimestre.)

Plasència A, Villalbí JR. Salud pública y medios de comunicación. A propósito del brote de la Barceloneta. A: Medicina, Comunicación y Sociedad. Informe Quiral 2000. Barcelona: Fundacion Privada Vila Casas i Observatori de la Comunicació Científica i Mèdica, UPF, 2001, 41-51.

Institut Municipal de Salut Pública, Delegació Territorial de Sanitat, Direcció General de Salut Pública. Brote de gastroenteritis per *E.coli* O157:H7 en diverses escoles de Catalunya. *Butlletí Epidemiològic de Catalunya* 2001; XXII(6):59-64.

Instituto Municipal de Salud Pública, Delegación Territorial de Sanidad, Dirección General de Salud Pública. Brote de gastroenteritis por *E.coli* O157:H7 en diferentes escuelas de Cataluña. *Boletín Epidemiológico de España* 2001; 9:213-216.

Pañella H, Jansà JM, Caylà JA, Maldonado R, Galdós-Tangüis H, García de Olalla P. Morbilidad por enfermedades de declaración obligatoria en Barcelona ciudad, (1990-1997). Serie estadística del Instituto Municipal de la Salud de Barcelona.

Maldonado R, Pañella H, Ferrer A, Simó M. Toxi-infecciones alimentarias causadas por virus norwalk-like (carta al director). *Enf Emerg* 2002; 4(3):154-156.

Pañella H, Molinero E, Maldonado R, Ferrer A. Utilidad del método epidemiológico en la determinación de medidas de prevención: una intoxicación por biocidas. *Archivos de Prevención de Riesgos Laborales* 2002; 5:151-158.

Premis i altres

XIII Premi al millor treball de salut laboral de la Societat Catalana de Medicina del Treball i la Fundació Universal. Pañella H, Molinero E, Maldonado R, Ferrer A. Método epidemiológico en una intoxicación por biocidas: utilidad para determinar las medidas de prevención.

Vigilància de les toxiinfeccions alimentàries. Grup de treball d'*E. coli* O157 a Catalunya.

Altres malalties transmissibles

Projectes científics

Investigadora principal: Helena Pañella
Títol: Factores predictores de aparición de casos secundarios de enfermedad meningocócica. Epidemiología de la enfermedad. Barcelona 1995-1996.
Finançament: FIS (exp.95/0066-00-01-02).
Període de vigència: 1995-1999

Investigadora principal: Helena Pañella
Títol: Factores predictores d'aparició de casos de malaltia meningocòccica a la ciutat de Barcelona.
Finançament: FIS (exp. 98/0048-00-01-02)
Període de vigència: 1998-1999

Investigadora principal: Caritat Planas
Títol: Estudio epidemiológico de portadores y casos de enfermedad meningocócica en Cataluña
Finançament: FIS (exp.98/0044-02)
Període de vigència: 1998-2000

Publicacions en revistes indexades

Barquet N, Domingo P, Cayla JA, Gonzalez J, Rodrigo C, Fernandez-Viladrich P et al. Prognostic factors in meningococcal disease. Development of a bedside predictive model and scoring system. Barcelona Meningococcal Disease Surveillance Group. JAMA 1997; 278(6):491-496.

Barquet N, Domingo P, Caylà JA, Gonzalez J, Rodrigo C, Fernandez-Viladrich P et al. Factores pronósticos en la enfermedad meningocócica. Elaboración de un modelo predictivo y de un sistema de puntuación aplicable a la cabecera del paciente. [Prognostic factors in meningococcal disease. Development of a bedside predictive model and scoring system]. JAMA 1998; 7(2):41-47.

Barquet N, Domingo P, Cayla JA, Gonzalez J, Rodrigo C, Fernandez-Viladrich P et al. Meningococcal disease in a large urban population (Barcelona, 1987-1992): predictors of dismal prognosis. Barcelona Meningococcal Disease Surveillance Group. Arch Intern Med 1999; 159(19):2329-2340.

Beni C, Cayla JA, Jansa JM, Maldonado R, Panella H, Rajmil L, Villalbí JR. Work Group IMS-IUSPC for Surveillance and Control of Meningitis. Enfermedad invasiva por *Haemophilus influenzae* tipo b y enfermedad meningocócica: incidencia y características en Barcelona, 1994-1995. [Haemophilus influenzae type b invasive disease and meningococcal disease: incidence and characteristics in Barcelona, 1994-1995]. Med Clin (Barc) 1999; 112(1):1-4.

Godoy P, Dominguez A, Camps N, Jansa JM, Orcau A, Artigues A et al. Validez de las notificaciones de sarampión buscadas en el diagnóstico clínico en Cataluña. [Validity of the notifications of red measles based on clinical diagnosis in Catalonia, Spain]. Enferm Infecc Microbiol Clin 1999; 17(4):180-183.

Barquet N, Domingo P, Cayla JA. Oral Antibiotics and Outcome in Meningococemia. Arch Intern Med 2000; 160(14):2220-2223.

Cardeñosa N, Domínguez A, Orcau A, Pañella H, Godoy P, Minguell A, et al. Carriers of *Neisseria meningitidis* in household contacts of meningococcal disease cases in Catalonia (Spain). Eur J Epidemiol 2001; 17:877-844.

Altres publicacions

Caylà JA, Marco A. ¿Por qué una revista sobre enfermedades emergentes? Enfermedades Emergentes 1999; 1:2-3.

Maldonado R, Caylà JA, Jansà JM, Álvarez J. Legionelosis y retraso diagnóstico. Enfermedades Emergentes 2000; 2(2):120-122.

Ricart I, Caylà JA. Barcelona com a escenari de la pesta. Annals de Medicina 2000; 87(2):109-113.

Informe anual sobre la situació de les malalties de declaració obligatòria. Morbiditat per malalties de declaració obligatòria a Barcelona ciutat. Any 2000. Barcelona: Publicació periòdica de l'Institut Municipal de Salut Pública (IMSP).

Informe anual sobre la situació de les malalties de declaració obligatòria. Morbiditat per malalties de declaració obligatòria a Barcelona ciutat. Any 2001. Barcelona: Publicació periòdica de l'Institut Municipal de Salut Pública (IMSP).

Premis

Premis Vivancos i Josep Trueta de 1998 per a Barquet N, Domingo P, Caylà JA, González J, Rodrigo C, Fernández-Viladrich P et al. Factores pronósticos en la enfermedad meningocócica. Elaboración de un modelo predictivo y de un sistema de puntuación aplicable a la cabecera del paciente. JAMA 1998; 7(2):41-47.

Salut maternoinfantil

Objectius estratègics

- A Disseny d'un pla d'actuacions de salut comunitària adreçades a poblacions específiques en situació d'especial vulnerabilitat, com seria el cas de dones en edat reproductiva, dones gestants, nadons i infants.
- A Anàlisi de factors relacionats amb el control de l'embaràs, el part i el puerperi (baix pes, prematuritat, embaràs adolescent, control de l'embaràs).
- A Detecció precoç i estudi dels defectes congènits dels nadons.

Projectes científics

Investigador principal: Francisco Bolumar
Títol: La mortalidad perinatal en Europa ¿Un indicador de la calidad de la atención perinatal y antenatal?
Finançament: FISS (exp.96/1806e)
Període de vigència: 1996-1998

Investigador principal: Joaquín Salvador
Títol: Evaluación de la utilización y sensibilidad de los métodos de cribado y diagnóstico prenatal de síndrome de Down en cuatro poblaciones del Estado español
Finançament: FIS
Període de vigència: 1996-1998

Investigadors principals: Claude Stoll i Joaquín Salvador
Títol: Evaluation of prenatal diagnosis of congenital anomalies by fetal ultrasonographic examination
Finançament: BIOMED II. Unió Europea
Període de vigència: 1997-1999

Investigador principal: Joaquín Salvador
Títol: Evaluación de la Detección Prenatal de Defectos Congénitos mediante Ecografía Obstétrica (Acció concertada del Programa BIOMED II)
Finançament: FIS (97/1318E)
Període de vigència: 1997-1999

Investigador principal: Joaquín Salvador
Títol: Las desigualdades sociales en el cuidado y control del embarazo
Finançament: FIS
Període de vigència: 2002-2004

Publicacions en revistes indexades

Borrell A, Costa D, Delgado RD, Martinez JM, Borrell C, Fortuny A. Interobserver variability of midtrimester fetal nuchal thickness. Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol 1997; 72(1):27-29.

Borrell C, Krauel X, Ricart M, Bellart J, Plasencia A. Validación de las causas de muerte perinatal de los boletines estadísticos de defunción. [Validation of perinatal causes of death in death certificates]. An Esp Pediatr 1997; 47(4):410-416.

Ferrando J, Borrell C, Ricart M, Plasencia A. Infradeclaración de la mortalidad perinatal: la experiencia de 10 años de vigilancia activa en Barcelona. [The underreporting of perinatal mortality: 10 years' experience of active surveillance in Barcelona]. Med Clin (Barc) 1997; 108(9):330-335.

Nebot M, Diez E, Benaque A, Borrell C. Maternidad en adolescentes en los distritos y los barrios de Barcelona: asociación con el nivel socioeconómico y prevalencia de bajo peso al nacer. [Maternity in adolescents in the districts and neighborhoods of Barcelona: its association with the socioeconomic level and the prevalence of low weight at birth. The Working Group of Maternal-Child Health of the Municipal Institute of Health of Barcelona]. Aten Primaria 1997; 19(9):449-454.

Lladonosa A, Salvador J, Cusí V, Torrents M, Cos T, Muñoz A, Antich J, Carrera JM. Diagnóstico diferencial de un caso con micrognatia, defectos por reducción transversal de extremidades, anomalías renales y defecto del tubo neural detectado prenatalmente. [Differential diagnosis of a case of micrognathia, defects due to the transversal reduction of extremities, renal anomalies and neural tube defects detected prematurely]. An Esp Pediatr 1998; 48:561.

Revert M, Rue M, Moreno C, Borrell C, Foradada C, Moral A. Análisis del infraregistro de la mortalidad perinatal y sus factores asociados en una región sanitaria de Cataluña. [Analysis of the underreporting of perinatal death and its associated factors in a health area of Catalonia]. Gac Sanit 1998; 12:63-70.

Salvador J, García-Miñaur S, Caballín MR, Mosquera C, Baena N, García E, Castro V, Guitart M, Gabau E, Plasencia A. Registros poblacionales de defectos congénitos en España. [Birth congenital defects register in Spain]. An Esp Pediatr 1998; 48:575-582.

Villalbi JR. Defectos congénitos y drogas de uso no institucional. [Congenital defects and drugs of noninstitutional use]. Med Clin (Barc) 1999; 112(2):57-58.

Font M, Pasarin MI, Ricart M, Martos D. Exactitud del registro de nacimientos de Barcelona en el peso del recién nacido y las semanas de gestación. [Exactness of the birth registry of Barcelona regarding birth weight and weeks of gestation]. Gac Sanit 2000; 14(5):386-390.

Cuschieri A, EUROCAT Working Group. Descriptive epidemiology of isolated anal anomalies: A survey of 4.6 million births in Europe. Am J Med Genet 2001; 103:207-215.

De Vigan C, Baena N, Cariat E, Clementi M, Stoll C and the Euroscan Study Group. Contribution of ultrasonographic examination to the prenatal detection of chromosomal abnormalities in 19 centres across Europe. Ann Génét 2001; 44:209-217.

Garne E, Stoll C, Clementi M, EUROSCAN Study Group. Evaluation of prenatal diagnosis of congenital heart diseases by ultrasound: experience from 20 European registries. Ultrasound Obstet Gynecol 2001; 17:386-391.

Salvador J, Cunille M, Lladonosa A, Ricart M, Cabre A, Borrell C. Características de las gestantes y control del embarazo, 1994-1999. [Characteristics of pregnant women and routine antenatal care in Barcelona, 1994-1999]. Gac Sanit 2001; 15(3):230-236.

Salvador J, Pasarín MI, Borrell C. Pregnancies in Barcelona city in the decade of the 90'. J Perinat Med 2001; 29(suppl):347.

Stoll C, Tenconi R, Clementi M and the EUROSCAN Study Group. Detection of congenital anomalies by fetal ultrasonographic examination across Europe. Community Genet 2001; 4:225-232.

Garne E, Haeusler M, Barisic I, Gjergja R, Stoll C, Clementi M and the EUROSCAN Study Group. Congenital diaphragmatic hernia: evaluation of prenatal diagnosis in 20 European regions. Ultrasound Obstet Gynecol 2002; 19:329-333.

Altres publicacions

Salvador J, Baena N, Mosquera C, García-Miñaur S. Comentarios al artículo: (Martínez-Frías ML, Bermejo E y Prieto L). Valores de riesgo para trisomías 13, 18 y 21 para cada año de edad materna en nuestra población: tablas para asesoramiento genético. Prog Diag Pren 1997; 9:40-41.

Carrera JM, Carrera M, Salvador J, Ara C. Patogenia del crecimiento intrauterino retardado. A: Carrera JM y cols. (ed.). Crecimiento fetal normal y patológico (capítulo 11). Colección de medicina materno-fetal. Departamento de Obstetricia y Ginecología. Instituto Universitario Dexeus. Barcelona: Ed. Masson, 1997.

Salvador J, Carrera JM. Epidemiología general del aborto espontáneo. A: Carrera JM, Kurjak A (ed.). Medicina del embrión. Capítulo 33. Colección de medicina materno-fetal. Departamento de Obstetricia y Ginecología. Instituto Universitario Dexeus. Ed. Masson. Barcelona, 1997.

Ricart M, Bellart J, Borrell C, Krauel X, Plasència A. Validación de las causas de muerte fetales de los boletines estadísticos de partos, nacimientos y abortos. Prog Obst y Ginecología 1998; 41:263-268.

Salvador J, Lladonosa A, Plasència A. Utilización de métodos para el diagnóstico prenatal de anomalías congénitas en Barcelona. Prog Diag Pren 1998; 10:358.

Clementi M, Tenconi R, Bianchi F, Stoll C, EUROSCAN Study Group. Evaluation of prenatal diagnosis of cleft lip with or without cleft palate by ultrasound: experience from 20 European registries. Prenat Diagn 2000; 20:870-875.

Stoll C, Wiesel A, Queisser-Luft A, Froster U, Bianca S, Clementi M, EUROSCAN Study Group. Evaluation of the prenatal diagnosis of limb reduction deficiencies. Prenat Diagn 2000; 20:811-818.

Salvador J, García-Miñaur S, Ariza F, Baena N, Guitart M, Toral JF, Castro V, Lladonosa A. Evaluación de la utilización y sensibilidad de los métodos de cribado y diagnóstico prenatal de Síndrome de Down en cuatro poblaciones españolas. Prog Diag Prenat 2001; 13:154-168.

Stoll C, Garne E, Clementi M, EUROSCAN Study Group. Evaluation of prenatal diagnosis of associated congenital heart diseases by fetal ultrasonographic examination in Europe. Prenat Diagn 2001; 21:243-252.

Càncer

Objectius estratègics

- A Aprofundiment en l'epidemiologia del càncer i dels seus principals determinants a la ciutat.
- A Avaluació de l'impacte de les intervencions de prevenció primària i secundària en les tendències del càncer.
- A Desenvolupament i consolidació de sistemes d'informació i instruments de mesura rellevants.
- A Col·laboració en l'avaluació de la qualitat assistencial als malalts oncològics.

Projectes científics

Investigadora principal: Glòria Pérez
Títol: Estudio de la mortalidad y la incidencia por enfermedades cardiovasculares y cáncer en una cohorte representativa de la población de Cataluña
Finançament: FISS
Període de vigència: 1998-2000

Publicacions en revistes indexades

Fernandez E, Borrell C. Cancer mortality by educational level in the city of Barcelona. Br J Cancer 1999; 79(3-4):684-689.

Villalbi JR, Pasarin MI, Nebot M, Borrell C. Cancer de pulmón Barcelona: evidencias de un inicio de declive en varones. [Lung cancer mortality in Barcelona: evidence for an initial decline in men]. Med Clin (Barc) 2001; 117(19):727-731.

Accidents i lesions

Objectius estratègics

- A Aprofundiment en l'epidemiologia dels accidents i les lesions i dels seus principals determinants a la ciutat, especialment pel que fa a les lesions de trànsit i les de l'àmbit domèstic.
- A Avaluació de l'impacte de les intervencions de prevenció primària i secundària en les tendències de l'accidentalitat i del seu impacte en salut.
- A Desenvolupament i consolidació de sistemes d'informació i instruments de mesura rellevants.
- A Col·laboració en l'avaluació de la qualitat assistencial i rehabilitadora als lesionats.

Projectes científics

Investigadors principals: Josep Ferrando i Antoni Plasència
Títol: Les discapacitats per accident de trànsit
Finançament: Institut d'Estudis Jurídics
Període de vigència: 1997

Investigador principal: Antoni Plasència
Títol: Les lesions cranials en els motoristes lesionats o morts en accident de trànsit
Finançament: University of California at Los Angeles UCLA-CIPR
Període de vigència: 1997

Investigador principal: Antoni Plasència
Títol: Las desigualdades sociales en el impacto de las lesiones: análisis ecológico, individual y multinivel
Finançament: FISS (99/0977)
Període de vigència: 1998-1999

Investigadors principals: Salvi Prat i Antoni Plasència
Títol: Variaciones en la práctica asistencial y en los resultados de la atención al paciente traumático por accidente de tráfico en Catalunya
Finançament: Agència d'Avaluació de Tecnologia i Recerca Mèdiques (AATM) i Generalitat de Catalunya
Període de vigència: 1999-2000

Investigador principal: Saakje Mulder
Títol: A surveillance based assessment of medical costs of injury in Europe (phase I)
Finançament: Unió Europea
Període de vigència: 2000-2001

Investigador principal: Antoni Plasència
Títol: Estudio de la mortalidad por accidente de tráfico a 30 días (EMAT)
Finançament: Direcció General de Salut Pública i Societat Espanyola d'Epidemiologia
Període de vigència: 2002-2003

Publicacions en revistes indexades

Ferrando J, Plasencia A, MacKenzie E, Oros M, Arribas P, Borrell C. Disabilities resulting from traffic injuries in Barcelona, Spain: 1-year incidence by age, gender and type of user. *Accid Anal Prev* 1998; 30(6):723-730.

Sampaio RF, Martin M, Artazcoz L, Moncada S. Accidente de trabalho em Barcelona, no periodo de 1992/93. [Occupational accidents in Barcelona (Spain), from 1992 to 1993]. *Rev Saude Publica* 1998; 32(4):345-351.

Ferrando J, Plasencia A, Oros M, Borrell C, Kraus JF. Impact of a helmet law on two wheel motor vehicle crash mortality in a southern European urban area. *Inj Prev* 2000; 6(3):184-188.

Cirera E, Plasencia A, Ferrando J, Seguí-Gomez M. Factors associated with severity and hospital admission of motor-vehicle injury cases in a southern European urban area. *Eur J Epidemiol* 2001; 17(3):201-208.

Plasencia A, Borrell C. Reducing socioeconomic inequalities in road traffic injuries: time for a policy agenda. *J Epidemiol Community Health* 2001; 55(12):853-854.

Borrell C, Rodriguez M, Ferrando J, Brugal MT, Pasarin MI, Martinez V, Plasència A. Role of individual and contextual effects in injury mortality: new evidence from small area analysis. *Inj Prev* 2002; 8(4):297-302.

Peiro R, Alvarez-Dardet C, Plasencia A, Borrell C, Colomer C, Moya C et al. Rapid appraisal methodology for 'health for all' policy formulation analysis. *Health Policy* 2002; 62(3):309-328.

Altres publicacions

Plasència A, Ferrando J. Epidemiología de los accidentes de tráfico. A: Álvarez González FJ, (ed.). Seguridad vial y medicina de tráfico. Barcelona: Masson, 1997; 1-22.

Plasència A, Ferrando J. Módulo de Prevención de accidentes y lesiones de tráfico: Sociedad Española de Medicina Familiar y Comunitaria, 1997.

Plasència A. Bases epidemiológicas para las políticas de prevención de los accidentes de tráfico relacionados con el alcohol en España. Adicciones 1999; vol. 11,3:229-236.

Rodríguez-Martos A. Confluencia de estrategias en la prevención de accidentes de tráfico con el alcohol. Adicciones 1999; 11(2):91-106.

Ferrando J, Plasència A, Ricart I, Canaleta X, Seguí-Gómez M. Motor-vehicle injury patterns in emergency-department patients in a south-European urban setting. Annu Proc Assoc Adv Automot Med 2000; 44:445-458.

Plasència A, Moncada S. Reducir los accidentes. A: Álvarez-Dardet C, ed. Informe SESPAS 2000: la salud pública ante los desafíos de un nuevo siglo. Granada: Escuela Andaluza de Salud Pública, 2000.

Cirera E, Plasència A, Ferrando J, Arribas P. Probabilistic Linkage of Police and Emergency Department Sources of Information on Motor-Vehicle Injury Cases: a Proposal for Improvement. J. Crash Prevention and Injury Control 2001; 2(3):229-237.

Plasència A. La prevenció de les lesions de trànsit: una visió de salut pública. Antropologia viària; fonaments per a una disciplina científica. Fundació Castellet del Foix i Universitat Internacional de Catalunya, novembre de 2001.

Rodríguez-Martos A, Plasència A, Escayola M, Martí J, Ferrando J, Torralba L. Intervención breve en accidentados con alcoholemia positiva desde un centro de traumatología. Adicciones 2001; 13:371-383.

Plasència A. Lesiones y alcohol: de la evidencia epidemiológica a la acción preventiva. Monografía alcohol. Adicciones 2002; 14(1).

Rodríguez-Martos A. Prevención de lesiones atribuibles al alcohol en el marco de una política de reducción de daños. Trastornos Adictivos 2002; 4(2):95-108.

Tesis doctorals i tesines

Títol: Factors associats a la gravetat dels lesionats de trànsit a través d'urgències
Doctorand: Eva Cirera
Directors: Josep Ferrando i Antoni Plasència,
Màster de Salut Pública. Institut Universitari de Salut Pública de Catalunya, Universitat de Barcelona (UB), 1998.

Treball, salut mental i risc psicosocial

Objectius estratègics

- A Anàlisi de la relació entre el treball i la salut.
- A Anàlisi de les desigualtats de gènere en salut relacionades amb el treball.

Projectes científics

Investigador principal: Salvador Moncada
Títol: Organización del trabajo, desigualdades sociales en salud y género. "Casa Gran", estudio longitudinal de la plantilla del Ayuntamiento de Barcelona
Finançament: FISS (exp.96/0443)
Període de vigència: 1996-1999

Investigadora principal: Lucía Artazcoz
Títol: Estrés laboral y organización del trabajo. Estudio de la plantilla del Ayuntamiento de Barcelona
Finançament: FISS (exp.97/0911)
Període de vigència: 1997-2000

Investigadora principal: Lucía Artazcoz
Títol: Salud laboral, organización del trabajo y género. Estudio prospectivo de la plantilla del Ayuntamiento de Barcelona
Finançament: FISS (exp.98/1316)
Període de vigència: 1998-2001

Publicacions en revistes indexades

Artazcoz L. La salud laboral ante los retos de la nueva economía. [Occupational health and the challenges of the new economy]. Gac Sanit 2002; 16(6):459-461.

Moncada S, Navarro A, Cortes I, Molinero E, Artazcoz L. Sick leave, administrative category and gender: results from the "Casa Gran" project. Scand J Public Health 2002; 59:26-33.

Altres publicacions

Artazcoz L. Organización del trabajo, satisfacción laboral y salud mental en la población trabajadora. A: Vivir con salud haciendo visibles las diferencias. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Instituto de la Mujer, 1997.

Moncada S, Artazcoz L. Salud laboral: Situación actual y tendencias. A: Vivir con salud haciendo visibles las diferencias. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Instituto de la Mujer, 1997.

Manzanera R, Moncada S, Artazcoz L. L'experiència de la xarxa espanyola de ciutats saludables. A: VI Setmana d'Estudis Urbans. La ciutat fragmentada: grups socials, qualitat de vida i participació. Lleida: Edicions de la Universitat de Lleida, 1998; 215-224.

Artazcoz L, Sánchez A, Moncada S, Molinero E, Cortès I. Ocupar cargos de responsabilidad, ¿un factor protector de la salud? Archivos de Prevención 2000; 3:122-127.

Moncada S, Artazcoz L. Factores psicosociales. A: Benavides FG, Ruiz C, García M. Salud laboral: conceptos y técnicas de prevención de riesgos laborales (2a edició). Barcelona: Masson, 2000.

Artazcoz L. Carga mental y factores de riesgo psicosocial, ¿estamos midiendo lo mismo o son cosas diferentes? (editorial). Archivos de Prevención 2001; 4:91-2.

Rabadà I, Artazcoz L. Identificación de los factores de riesgo laboral en docentes: un estudio Delphi. Archivos de Prevención 2002; 2(5):53-61.

3 Àrea de Desigualtats en Salut

Línies de recerca

En el marc de la innovació en les polítiques de salut pública orientades a la reducció de les desigualtats socials en salut, es treballa fonamentalment en l'estudi de les **desigualtats socioeconòmiques** en la salut, tant a Barcelona com a l'Estat espanyol. També s'analitzen les desigualtats en salut entre homes i dones derivades dels rols socials assignats **en funció del sexe** i s'aprofundeix en l'estudi de la interacció entre el gènere, els rols familiars, la situació laboral i la classe social, i les desigualtats geogràfiques.

Desigualtats de gènere

Objectius estratègics

- A Estudi de les desigualtats en salut entre homes i dones derivades dels rols socials assignats en funció del sexe: descripció i causa de les desigualtats i avaluació de les intervencions.
- A Estudi de les desigualtats respecte al rol familiar i la situació laboral en funció del sexe.

Publicacions en revistes indexades

Rohlfs I, de Andres J, Artazcoz L, Ribalta M, Borrell C. Influencia del trabajo dentro y fuera de casa sobre el estado de salud percibido de las mujeres. [Influence of paid work on the perceived health state in women]. Med Clin (Barc) 1997; 108(15):566-571.

Artazcoz L, Cortes I, Moncada S, Rohlfs I, Borrell C. Influencia del trabajo doméstico sobre la salud de la población ocupada. [Housework, gender and health in the working population]. Gac Sanit 1999; 13(3):201-207.

Rajmil L, Fernandez E, Salas T, Barba G, Raspall F, Vila C et al. Gender differences in children's hospitalization in Catalonia: another inequality? Acta Paediatr 1999; 88(9):990-997.

Peiro R, Colomer C, Escriba V, Anitua C, Artazcoz L, Borrell C, Garcia-Calvente MM, Larizgoitia I, Llacer A, Mazarrasa L, Pasarín MI, Rohlfs I, Valls-Llobet C, Grupo de género y salud pública del SESPAS. Género, armarios y cuestionarios. [Gender, armors and questionnaires]. Gac Sanit 2000; 14(5):408-409.

Rohlfs I, Borrell C, Anitua C, Artazcoz L, Colomer C, Escriba V, Garcia-Calvente MM, Llacer A, Mazarrasa L, Pasarín MI, Peiro R, Valls-Llobet C. La importancia de la perspectiva de género en las encuestas de salud. [The importance of the gender perspective in health interview surveys]. Gac Sanit 2000; 14(2):146-155.

Rohlfs I, Borrell C, do CF. Género, desigualdades y salud pública: conocimientos y desconocimientos. [Gender inequalities and public health: awarenesses and ignorances]. Gac Sanit 2000; 14(3):60-71.

Artazcoz L, Borrell C, Benach J. Gender inequalities in health among workers: the relation with family demands. J Epidemiol Community Health 2001; 55(9):639-647.

Artazcoz L, Borrell C, Rohlfs I, Beni C, Moncada A, Benach J. Trabajo doméstico, género y salud en la población ocupada. [Housework, gender and health in the working population]. Gac Sanit 2001; 15(2):150-153.

Altres publicacions

Rohlfs I, Borrell C, Artazcoz L, De Andrés J, Ribalta M. La salut i els temps de la vida quotidiana de les dones de Barcelona. Barcelona Societat, 1997; 7.

Artazcoz L, Borrell C. Desigualtats de gènere en els determinants de la salut, la salut i la utilització de serveis sanitaris. Enquesta de Salut d'Andorra. Andorra: Ministeri de Salut i Benestar, 1999.

Artazcoz L, Cortés I, Moncada S, Brotons M. Diferencias de género en los factores asociados a dolor de espalda en trabajadores. Archivos de Prevención 1999; 2:11-18.

Rohlfs I, Borrell C. La percepció de l'estat de salut en homes i dones. Annals de Medicina 2000; 83(S1):26-31.

Artazcoz L. Salud y género. Documentación social. Revista de estudios sociales y de sociología aplicada 2002; 127:181-205.

Artazcoz L, García-Calvente MM, Esnaola S et al. Desigualdades de género en salud: la conciliación de la vida laboral y familiar. Sociedad Española de Salud Pública y Administración Sanitaria (SESPAS): Informe SESPAS 2002; 73-90.

Tesis doctorals i tesines

Títol: La salud d'homes i dones a Barcelona. Diferències i desigualtats.
Doctorand: Izabella Rohlf
Directora: Carme Borrell
Facultat de Medicina, Universitat Autònoma de Barcelona, 1998

Premis i altres

Premi de la Societat Catalana de Seguretat i Medicina del Treball 1998 pel treball
Artazcoz L, Cortés I, Moncada S, Brotons M. "Diferencias de género en los factores asociados al dolor de espalda en trabajadores".

Desigualtats socioeconòmiques

Objectius estratègics

- A Determinació de quin paper tenen el nivell sociocultural i econòmic tant en el desenvolupament de malalties com en la percepció de la salut.
- A Estudi de les diferències socioeconòmiques respecte a l'evolució de la mortalitat i la morbiditat.
- A Determinació de quin paper tenen les diferències geogràfiques (el districte de residència, etc.) en la percepció de la salut, la morbiditat i la mortalitat.

Projectes científics

Investigador principal: Antoni Plasència
Títol: La medida de la salud de las mujeres en situación marginal de Barcelona
Finançament: Instituto de la Mujer
Període de vigència: 1996-1997

Investigadora principal: Carme Borrell
Títol: Desigualdades sociales en mortalidad perinatal
Finançament: FISS (exp.98/1504)
Període de vigència: 1998

Investigador principal: Johan Mackenback
Títol: European Network on Interventions and Policies to Reduce Socioeconomic Inequalities in Health
Finançament: Unió Europea
Període de vigència: 1999-2000

Investigador principal: Joan Benach
Títol: Elaboració d'un atlas de mortalitat en àrees petites d'Espanya
Finançament: MSD Research Grant
Programme (Role of Health Targets in Europe)
Període de vigència: 2000

Investigador principal: Anton Kunst
Títol: Socioeconomic determinants of healthy ageing: from description to explanation
Finançament: Unió Europea
Període de vigència: 2000-2002

Investigadora principal: Carme Borrell
Títol: Evolución de la mortalidad por sida ¿Es diferencial según el nivel económico?
Finançament: FIPSE 24251/01
Període de vigència: 2001-2002

Investigador principal: Vicente Navarro
Títol: European research on social capital, income inequalities and health
Finançament: Unió Europea
Període de vigència: 2001-2002

Investigadora principal: Carme Borrell
Títol: Las desigualdades en la distribución de la renta, el capital social y la salud. Enfoque ecológico, individual y multinivel
Finançament: FIS
Període de vigència: 2001-2003

Investigador principal: Johan Mackenback
Títol: Interventions to reduce socioeconomic inequalities in smoking
Finançament: Unió Europea
Període de vigència: 2002-2003

Publicacions en revistes indexades

Borrell C, Plasència A, Pasarin I, Ortun V. Widening social inequalities in mortality: the case of Barcelona, a southern European city. *J Epidemiol Community Health* 1997; 51(6):659-667.

Nebot M, Borrell C, Villalbi JR. Adolescent motherhood and socioeconomic factors: an ecologic approach. *Eur J Publ Health* 1997; 7:144-148.

Sanchez V, Rohlfs I, Borrás JM, Borrell C. Migration within Spain, level of education, and cervical cancer screening. *Eur J Cancer Prev* 1997; 6(1):31-37.

Arias LC, Borrell C. Desigualdades en la mortalidad según la educación de Barcelona. [Mortality inequalities according to education in the city of Barcelona]. *Med Clin (Barc)* 1998; 110(5):161-166.

Rohlfs I, Borrell C, Plasencia A, Pasarin I. Social inequalities and realization of opportunistic screening mammographies in Barcelona (Spain). *J Epidemiol Community Health* 1998; 52(3):205-206.

Borrell C, Pasarin MI. The study of social inequalities in health in Spain: where are we? *J Epidemiol Community Health* 1999; 53(7):388-389.

Borrell C, Regidor E, Arias LC, Navarro P, Puigpinos R, Dominguez V et al. Inequalities in mortality according to educational level in two large Southern European cities. *Int J Epidemiol* 1999; 28(1):58-63.

Borrell C, Rohlfs I, Ferrando J, Pasarin MI, Dominguez-Berjon F, Plasencia A. Social inequalities in perceived health and the use of health services in a southern European urban area. *Int J Health Serv* 1999; 29(4):743-764.

Dominguez-Berjon MF, Benach J, Garcia-Arcal MD, Borrell C. Infant and perinatal mortality in Spain 1981-1991: interprovincial variations in Autonomous Communities with extreme economic levels. *Eur J Epidemiol* 1999; 15(8):723-729.

Pasarin M, Borrell C, Plasencia A. ¿Dos patrones de desigualdades sociales en mortalidad en Barcelona? [Two patterns of social inequalities in mortality in Barcelona, Spain?]. *Gac Sanit* 1999; 13(6):431-440.

Rohlfs I, Borrell C, Pasarin MI, Plasencia A. The role of sociodemographic factors in preventive practices: the case of cervical and breast cancer. *Eur J Public Health* 1999; 9:278-284.

Borrás JM, Fernandez E, Schiaffino A, Borrell C, La Vecchia C. Pattern of smoking initiation in Catalonia, Spain, from 1948 to 1992. *Am J Public Health* 2000; 90(9):1459-1462.

Borrell C, Dominguez-Berjon F, Pasarin MI, Ferrando J, Rohlfs I, Nebot M. Social inequalities in health related behaviours in Barcelona. *J Epidemiol Community Health* 2000; 54(1):24-30.

Borrell C, Rue M, Pasarin I, Benach J, Kunst E. La medición de las desigualdades y salud pública. Revisiones en salud pública. [The measurement of inequalities in health]. *Gac Sanit* 2000; 14(3):20-33.

Borrell C, Rue M, Pasarin MI, Rohlfs I, Ferrando J, Fernandez E. Trends in social class inequalities in health status, health-related behaviors, and health services utilization in a Southern European urban area (1983-1994). *Prev Med* 2000; 31(6):691-701.

Fernandez E, Alonso RM, Quer A, Borrell C, Benach J, Alonso J et al. El autopercepción social como indicador de posición socioeconómica. [Social self-positioning as indicator of socioeconomic status]. *Gac Sanit* 2000; 14(3):218-225.

Fernandez E, Schiaffino A, Rajmil L, Borrell C, García M, Segura A. Desigualdades en salud según clase social en Cataluña, 1994. [Inequalities in health according to social class in Catalonia, 1994]. *Aten Primaria* 2000; 25(8):560-562.

Puigpinos R, Borrell C, Pasarin MI, Montella N, Perez G, Plasencia A et al. Inequalities in mortality by social class in men in Barcelona, Spain. *Eur J Epidemiol* 2000; 16(8):751-756.

Grupo Sociedad Española de Epidemiología (SEE), Grupo Sociedad Española Medicina familiar y Comunitaria (SEMFYC). Una propuesta de medida de la clase social. [A proposal for measuring social class]. *Atención Primaria* 2000; 25:350-63.

Rajmil L, Borrell C, Starfield B, Fernandez E, Serra V, Schiaffino A et al. The quality of care and influence of double health care coverage in Catalonia (Spain). *Arch Dis Child* 2000; 83(3):211-214.

Benach J, Yasui Y, Borrell C, Saez M, Pasarin MI. Material deprivation and leading causes of death by gender: evidence from a nationwide small area study. *J Epidemiol Community Health* 2001; 55(4):239-245.

Borrell C, Fernandez E, Schiaffino A, Benach J, Rajmil L, Villalbi JR et al. Social class inequalities in the use of and access to health services in Catalonia, Spain: what is the influence of supplemental private health insurance? *Int J Qual Health Care* 2001; 13(2):117-125.

Díaz dQ, Brugal MT, Pasarin MI, Galdos-Tanguis H, Cayla J, Borrell C. Influencia de las desigualdades sociales, la conflictividad social y la pobreza extrema sobre la morbilidad por tuberculosis en la ciudad de Barcelona. [Influence of social inequality, social unrest and extreme poverty on tuberculosis morbidity in the City of Barcelona]. *Rev Esp Salud Publica* 2001; 75(6):517-527.

Dominguez-Berjon MF, Borrell C, Benach J, Pasarin MI. Medidas de privación material en los estudios de áreas geográficas pequeñas [Measures of material deprivation in small area studies]. *Gac Sanit (Revisiones)* 2001; 15(4):23-33.

Puigpinos R, Pasarin MI, Borrell C. Obtención del nivel de estudios a través de encuestas a los familiares de difuntos. ¿Son fiables las respuestas? [Obtaining the level of studies through questionnaires completed by the families of the deceased. Are the answers reliable?]. *Gac Sanit* 2001; 15:370-1.

Muntaner C, Lynch JW, Hillemeier M, Lee JH, David R, Benach J et al. Economic inequality, working-class power, social capital, and cause-specific mortality in wealthy countries. *Int J Health Serv* 2002; 32(4):629-656.

Porta M, Borrell C, Copete JL. Commentary: Theory in the fabric of evidence on the health effects of inequalities in income distribution. *Int J Epidemiol* 2002; 31(3):543-546.

Altres publicacions

Borrell C. Las desigualdades sociales en salud. Presentación. Dimensión Humana 1997; 1(4):26-30.

Borrell C. Los métodos utilizados en el estudio de las desigualdades sociales en salud. A: Condiciones de vida y situación de salud. Río de Janeiro: ABRASCO, 1997.

Pasarín MI, Borrell C, Plasència A, García de Olalla P, Galdós-Tangüis H, Brugal T. Les desigualtats socials de salut a Barcelona. Barcelona Societat, 1997; 7:45-54.

Benach J, Borrell C, García D, Chamizo H. Desigualdades sociales en mortalidad en áreas pequeñas en España. A: Informe Sociedad Española de Salud Pública y Administración Sanitaria (SESPAS) 1998: La salud pública y el futuro del estado del bienestar. Granada: EASP, SESPAS, 1998.

Borrell C. Desigualdades sociales en salud en España. Dimensión Humana 1998; 2(1):29-36.

Borrell C. Les desigualtats socials en salut. Revisió de la bibliografia. Barcelona: Institut Municipal de Salut Pública (IMSP), 1998.

Pasarín MI, Borrell C, Brugal MT, Galdós-Tangüis H, García de Olalla P, Pañella H. La salut a Ciutat Vella. Barcelona Societat 1998; 9:43-51.

Borrell C, Brugal MT, Villalbí JR. Health-related behaviour interventions and policies in Spain. A: Mackenbach JP, Droomers M. Interventions and policies to reduce socioeconomic inequalities in health. Rotterdam: Department of Public Health, Erasmus University, 1999.

Borrell C, Mompert A, Brugal MT, Rohlfs I, Pérez G. La salut. A: Catalunya 89-98. Societat. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 1999.

Jansà JM, Puignós R, Borrell C, Sanchez M, Ferrer A. La salut de la població sense sostre a la ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Barcelona Societat 1999; 9:30-38.

Puigpinós R, Borrell C, Pasarín I, Rohlfs I, Brugal MT, Jansà JM, de Andrés J. La salut de la població marginal i/o vulnerable a la ciutat de Barcelona. Barcelona Societat 1999; 10:38-46.

Martí Valls J, Artazcoz L. Diagnóstico de situación de la salud en Barcelona. Capítulo de los trabajos de la Agenda 21 local. Quadern CAPS 2000; 29:68-73.

Pasarín MI, Estudio de la distribución y determinantes de salud de una comunidad. A: Programas de Salud Comunitaria. Sociedad Española de Medicina Familiar y Comunitaria (SEMFYC), Sociedad Española de Medicina Rural y Generalista (SEMERGEN) 2000; 41-58 (capítol 3).

Benach J, Yasui Y, Borrell C, Rosa E, Pasarín MI, Benach N, Español E, Martínez M, Daponte A. Atlas de mortalidad en áreas pequeñas en España 1987-1995. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra, 2001.

Benach J, Borrell C, Daponte A. National experiences. Spain A: Mackenbach JP, Droomers M. Interventions and policies to reduce socioeconomic inequalities in health. Rotterdam: Department of Public Health, Erasmus University, 2002.

Borrell C, Pasarín MI. Desigualdades sociales en mortalidad en Barcelona. A: Desigualdades sociales en salud: situación en España en los últimos años del siglo XX. Universitat d'Alacant, 2002.

De Andrés J, Barruti M, Calafell J, Borrell C, Pasarín MI, Puigpinós R, Jansà JM. Salud y marginación social. Documentación Social 2002; 127:97-123.

Tesis doctorals i tesines

Títol: Desigualtats en mortalitat segons classe social a Barcelona 1993. Un estudi retrospectiu

Doctorand: Rosa Puigpinós

Directora: Carme Borrell

Màster en Salut Pública. Institut Universitari de Salut Pública de Catalunya, Universitat de Barcelona, 1998.

Títol: Utilització de dades socioeconòmiques censals d'àrees petites per a l'estudi de desigualtats socials en salut

Doctorand: Felicitas Domínguez

Directora: Carme Borrell

Facultat de Medicina, Universitat Autònoma de Madrid, 2002

Títol: L'evolució de la mortalitat infantil a Barcelona

Doctorand: Emma Albacar

Directora: Carme Borrell

Màster en Salut Pública. Institut Universitari de Salut Pública de Catalunya, Universitat de Barcelona, 2002

Premis i altres

Premi extraordinari de doctorat, per a la tesi doctoral: Borrell C. Evolució de les desigualtats socials a Barcelona, 1983-1992. (1998)
Premi de la Societat Espanyola d'Epidemiologia (SEE) al millor article original publicat a la *Gaceta Sanitaria* durant 1999: Pasarín MI, Borrell C, Plasència A. ¿Dos patrones de desigualdades en la mortalidad en Barcelona? (2000).

4 Àrea de Polítiques i Serveis Sanitaris

Línies de recerca

Aquesta àrea de recerca, desenvolupada més recentment, se centra en la col·laboració amb els diversos àmbits assistencials de la ciutat, especialment pel que fa als **serveis hospitalaris, d'atenció primària i d'atenció a drogodependències**.

Objectius estratègics

- A Determinació dels factors que influeixen en la utilització dels serveis hospitalaris per part de la població.
- A Anàlisi de l'efectivitat de determinades mesures preventives realitzades en l'àmbit hospitalari.
- A Avaluació de l'impacte en la salut de la reforma de l'atenció primària.
- A Anàlisi de l'efectivitat de determinades mesures preventives realitzades des de l'atenció primària.
- A Disseny d'estratègies d'intervenció en diferents àmbits dirigides a l'atenció a les drogodependències: territorialització, política de disminució de risc, protocols de col·laboració amb institucions i programes, avaluació de l'efectivitat de les intervencions breus, etc.
- A Avaluació de l'efectivitat de la xarxa assistencial per a l'atenció a les drogodependències.

Projectes científics

Investigador principal: Joan Ramon Villalbí
Títol: Evaluación del impacto en salud de la reforma de la atención primaria en Barcelona
Finançament: FISS (exp.97/0910)
Període de vigència: 1997

Investigadora principal: M. Teresa Brugal
Títol: Evaluación de los programas de mantenimiento con metadona
Finançament: FISS (exp.97/0033-02)
Període de vigència: 1997-1998

Investigadora principal: Rosana Peiró
Títol: Mejora de la salud: utilización de problemas específicos de salud como trazadores para monitorizar necesidades
Finançament: MSD Research Grant, Programa Role of Health Targets in Europe
Període de vigència: 1997-1998

Investigadora principal: M. Isabel Pasarín
Títol: Factores influyentes en la conducta de la población para escoger el servicio de urgencias del hospital como lugar de atención
Finançament: Agència d'Avaluació de Tecnologia i Recerques Mèdiques (AATM)
Període de vigència: 2001-2003

Investigadora principal: Elvira Torner
Títol: Valoració de l'impacte de les intervencions del Pla integral d'urgències de Catalunya (PIUC) a la xarxa d'hospitals d'utilització pública (XHUP)
Finançament: Agència d'Avaluació de Tecnologia i Recerques Mèdiques (AATM)
Període de vigència: 2001-2003

Investigador principal: Joan Gené Badia
Títol: Evaluación de la dirección clínica como nuevo modelo de gestión de los equipos de atención primaria del Instituto Catalán de la Salud
Finançament: FISS
Període de vigència: 2002-2004

Publicacions en revistes indexades

Caylà JA. Epidemiología de la tuberculosis a nivel mundial. Papel de la atención primaria en el control de la tuberculosis. [Epidemiology of tuberculosis at a world level. The role of primary health care in controlling tuberculosis]. Atención Primaria 1997; 20(1):122-127.

De la Fuente JA, Mercader J, Borrell C, Martín C, Birules M, Marcos L, et al. Factores relacionados con la actividad investigadora de los médicos de atención primaria. [The factors related to the research activities of primary care physicians]. Aten Primaria 1997; 19(6):283-289.

Nebot M, Solbes A. El tabaquismo y los profesionales de atención primaria: algo se mueve. [Smoking and primary care professionals: something is moving]. (edit.) Aten Primaria 1998; 22(5):267-268.

Rajmil L, Starfield B, Plasencia A, Segura A. The consequences of universalizing health services: children's use of health services in Catalonia. Int J Health Serv 1998; 28(4):777-791.

Villalbi JR, Guarga A, Pasarín MI, Gil M, Borrell C. Corregir las desigualdades sociales en salud: la reforma de la atención primaria como estrategia. [Correction of social inequalities in health: reform of primary health care as a strategy]. Aten Primaria 1998; 21(1):47-54.

Villalbi JR, Guarga A, Pasarín MI, Gil M, Borrell C, Ferran M et al. Evaluación del impacto de la reforma de la atención primaria sobre la salud. [An evaluation of the impact of primary care reform on health]. Aten Primaria 1999; 24(8):468-474.

Guarga A, Gil M, Villalbí JR, Pasarín MI, Manzanera R, Armengol R. Comparación de equipos de atención primaria de Barcelona según fórmulas de gestión. [Comparison of primary health care teams in Barcelona, according to management formulas]. *Atención Primaria* 2000; 26:600-606.

La Puente ML, Manzanera R, Armengol R, Casabona J, Chamorro C, Godoy P, Jaumeandreu J, Lindez P, Mata E, Peray JL, Plasencia A, Pons JM, Ribas ML, Segura A, Tor M, Tresseras R, Vila E, Villalbí JR. Propuesta marco de reorganización de la salud pública en Cataluña, Spain. [Proposal for the reorganization of public health in Catalonia, Spain]. *Gac Sanit* 2001; 15(4):55-68.

Castellanos ME, Nebot M, Rovira MT, Paya A, Munoz MI, Carreras R. Impacto del consejo médico para dejar de fumar durante la gestación. [Impact of medical counselling on giving up smoking during pregnancy]. *Aten Primaria* 2002; 30(9):556-560.

Rodríguez-Martos A, Solanes P, Torralba L, Brugal MT. Planning and evaluating outpatient care for drug dependent patients in Barcelona (Spain). A: World Health Organization Evaluation of psychoactive substances use disorder. Treatment workbook 3 Needs Assessment. WHO/MSD 00.2D. Ginebra 2000.

Bolíbar B, Juncosa S, Martínez C, Pareja C, Pasarín MI, Pujol E, Rosell M. Taxes d'incidència i prevalença a l'atenció primària. Mètodes per a la seva obtenció. Barcelona: Fundació Jordi Gol i Gurina, 2002.

Villalbí JR, Aboal XL, González-Alonso J. Los Servicios de Salud Pública: progresos y problemas prioritarios. A: Cabasés JM, Villalbí JR, Aibar C (ed). *Invertir para la salud: prioridades en salud pública*. Valencia: EVES y SESPAS, 2002;545-564.

Altres publicacions

Caylà JA, García S, Roca D. Atención primaria y tuberculosis. FMC-Formación Médica en Atención Primaria 1997; 6(4):412-413.

Borrell C, Brugal MT, Villalbí JR. Health-related behaviour interventions and policies in Spain. A: Department of Public Health, Erasmus University, 1999.

Villalbí JR. La salut i els serveis sanitaris. A: Sánchez J (Coord.). Informe per a la Catalunya del 2000. Societat, economia, política, cultura. Barcelona. Editorial Mediterrània, 1999; 109-111.

Córdoba R, Nebot M, Cabezas C et al (ed). Guías de promoción de la salud en atención primaria. Madrid: Sociedad Española de Medicina Familiar y Comunitaria (SEMFYC), 2000.

Manzanera R, Villalbí JR, Guarga A, Gila M, Pasarín MI, Sintés J, Armengol R. Modelos de atención primaria en Cataluña (carta). Cuadernos de Gestión 2000; 6:41.

5 Àrea de Salut Internacional

Línies de recerca

Aquest àmbit engloba la recerca orientada a l'estudi de totes aquelles malalties importades (immigrants, cooperants, viatgers), així com de la situació de salut dels immigrants a la ciutat. També inclou projectes de recerca desenvolupats en països de renda baixa.

Objectius estratègics

- A Avaluació de les necessitats de salut prioritàries en certes àrees i països en vies de desenvolupament, camps de refugiats, etc.
- A Estudi de les característiques diferencials de malalties com ara la tuberculosi, VIH/sida, en immigrants estrangers que resideixen a l'àrea de Barcelona.
- A Descripció i control de malalties importades (immigrants, cooperants, viatgers, etc.).

Projectes científics

Investigador principal: Josep M. Jansà
Títol: Hacia un mejor control de la tuberculosis pulmonar en el Estado de Chiapas, México
Finançament: Barcelona Solidària.
Ajuntament de Barcelona, 1996
Període de vigència: 1997-1998

Investigador principal: Josep M. Jansà
Títol: Disminución de la tuberculosis en ocho provincias de Cuba
Finançament: Barcelona Solidària.
Ajuntament de Barcelona
Període de vigència: 1998-1999

Investigador principal: Josep M. Jansà
Títol: Características diferenciales de la TB en inmigrantes extranjeros procedentes de zonas de bajo desarrollo social y económico que residan en Barcelona
Finançament: FIS (exp.98/0399)
Període de vigència: 1998-2000

Investigador principal: Josep M. Jansà
Títol: Anàlisi i prioritats de salut al Municipi de Jiquilisco
Finançament: Barcelona Solidària.
Ajuntament de Barcelona
Període de vigència: 1999-2001

Investigador principal: Josep M. Jansà
Títol: Necesidades de salud prioritarias no satisfechas en zonas de alta y muy alta marginación en el estado de Chiapas, México
Finançament: Barcelona Solidària.
Ajuntament de Barcelona
Període de vigència: 2000-2002

Publicacions en revistes indexades

García Vidal J, Jansà López del Vallado JM, García de Olalla P, Barnés Vayés, Caylà Buqueras J. Enfermedades infecciosas y características sociodemográficas de los inmigrantes extranjeros del centro penitenciario de hombres de Barcelona. [Infectious diseases and socio-demographic characteristics of foreign immigrants in the men's prison of Barcelona]. Rev Esp Salud Pública 1998; 72:197-208.

Jansa JM. Inmigración extranjera en el Estado español. Consideraciones desde la salud pública. [Immigration of foreigners into Spain. Public health considerations]. Rev Esp Salud Publica 1998; 72(3):165-168.

Jansà JM. La guerra, también un problema de salud pública (editorial). [War, also a public health problem (editorial)]. Gac Sanit 1999; 4(13):253-255.

Garcia dO, Lai A, Jansa JM, Bada JL, Cayla JA. Características diferenciales del SIDA en inmigrantes extranjeros. [Differential characteristics of AIDS in foreign immigrants]. Gac Sanit 2000; 14(3):189-194.

Sanchez-Perez HJ, Prat-Monterde D, Jansa JM, Martin-Mateo M. Tuberculosis pulmonar y uso de servicios de salud en zonas de elevada marginación socio-económica en Chiapas, Mexico. [Pulmonary tuberculosis and use of health services in zones of high socioeconomic marginalization in Chiapas, Mexico]. Gac Sanit 2000; 14(4):268-276.

Ruiz E, Pugés X, Artigues J, García de Olalla P, Castellsagué X, Jansà JM. Intervención en un campo de refugiados kosovares en Albania. [Intervention in a Kosovar refugee camp in Albania]. Gac Sanit 2001; 15:356-358.

Sánchez-Pérez HJ, Flores-Hernández JA, Jansà JM, Caylà JA, Martín-Mateo M. Pulmonary tuberculosis in areas of high levels of poverty in Chiapas, México. *Int J of Epidemiol* 2001; 30:386-393.

Jansa JM, Borrell C. Inmigración, desigualdades y atención primaria: situación actual y prioridades. [Immigration, inequality and primary care: current situation and priorities]. *Aten Primaria* 2002; 29(8):466-468.

Sanchez-Perez HJ, Hernan MA, Hernandez-Diaz S, Jansa JM, Halperin D, Ascherio A. Detection of pulmonary tuberculosis in Chiapas, Mexico. *Ann Epidemiol* 2002; 12(3):166-172.

Valles X, Sanchez F, Panella H, Garcia dO, Jansa JM, Cayla JA. Tuberculosis importada: una enfermedad emergente en países industrializados. [Imported tuberculosis: an emerging disease in industrialised countries]. *Med Clin (Barc)* 2002; 118(10):376-378.

Altres publicacions

Borrell C, Pasarín MI, Jansà JM, Plasència A. La natalitat i la mortalitat dels immigrants a la ciutat de Barcelona. *Barcelona Societat*, 1997; 7.

Jansà JM (assessor del capítol). La sanitat: una assignatura pendent del II Informe sobre Immigració. *Treball Social*. Diputació de Barcelona, 1997.

Jansà JM. L'impacte social demogràfic i epidemiològic de la immigració estrangera a Catalunya. *Jornades Catalanes sobre Salut i Migració*. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Secretaria General de la Joventut, Barcelona 1999; 19-22.

Jansà JM, Jané E. El huracán Mitch, un desastre no tan natural. *Quaderns CAPS* 1999; 28:72-74.

Jansà JM, Martí Valls J. La cooperación en salud en el Tercer Mundo. Situación en Cataluña y en el Estado español. *Quaderns CAPS* 1999; 28:17-22.

6 Àrea de Metodologia

Línies de recerca

Aquest àmbit engloba dues línies clarament diferenciades, l'edició científica d'una banda i, de l'altra, la recerca al voltant d'aspectes metodològics de la pràctica de la salut pública i de les diverses disciplines que la integren.

Metodologia en Salut Pública

Projectes científics

Investigador principal: Antoni Plasència
Títol: PIRGISS: desarrollo y adaptación de un paquete informático de representación gráfica de indicadores de salud y de servicios sanitarios para planificadores y gestores
Finançament: FIS (exp.96/1709)
Període de vigència: 1996-1998

Investigadors principals: Ajuntament de Bolonya i Barcelona Tecnologia
Coinvestigadors: Antoni Plasència, Carme Borrell, M. Isabel Pasarín i Manel Tristán
Títol: PH-NET. Health care Network to support local administrations and care providers actions
Finançament: Comissió Europea DGXIII. Programa TEN-ISDN 96/45491
Període de vigència: 1996-1998

Investigador principal: Antoni Plasència
Títol: Sistema de información para la medida de los impactos del proyecto salud
Finançament: Ministeri de Salut (Veneçuela), Banc Mundial, Banco Interamericano de Desarrollo i Consorci Hospitalari de Catalunya
Període de vigència: 1998-1999

Publicacions en revistes indexades

Klutke PJ, Gostomzyk JG, Mattioli P, Baruffaldi F, Plasencia A, Borrell C et al. Practical evaluation of standard-based low-cost video conferencing in telemedicine and epidemiological applications. Med Inform Internet Med 1999; 24(2):135-145.

Rajmil L, Fernandez E, Gispert R, Rue M, Glutting JP, Plasencia A et al. Influence of proxy respondents in children's health interview surveys. J Epidemiol Community Health 1999; 53(1):38-42.

Segura A, Villalbi J, Mata E, De la Puente ML, Ramis-Juan O, Tresserras R. Las estructuras de salud pública en España: un panorama cambiante. [Public health structures in Spain: a changing panorama]. Gac Sanit 1999; 13(3):218-25.

Lindez P, Villalbi J, Vaque J. Funciones, actividades y estructuras de salud pública: el papel de los municipios grandes y medianos. [Public health functions, activities and structures: the role of large and middle-sized municipalities]. Gac Sanit 2000; 15(2):164-71.

Villalbi JR. Promoción de la salud basada en la evidencia. [Evidence-based health promotion]. Rev Esp Salud Publica 2001; 75(6):489-90.

Peiro R, Alvarez-Dardet C, Plasencia A, Borrell C, Colomer C, Moya C et al. Rapid appraisal methodology for 'health for all' policy formulation analysis. Health Policy 2002; 62(3):309-328.

Ruiz M, Cirera SL, Perez G, Borrell C, Audica C, Moreno C, Torcida I, Martos D. Grupo COMPARA. Comparabilidad entre la novena y la décima revisión de la Clasificación Internacional de Enfermedades aplicada a la codificación de la causa de muerte en España. [Comparability between the ninth and tenth revisions of the International Classification of Diseases applied to coding causes of death in Spain]. Gac Sanit 2002; 16(6):526-532.

Altres publicacions

Borrell C, Martos D. Cómo cumplimentar correctamente un boletín estadístico de defunción. Formación Médica Continuada 2002; 9:383-92.

Premis i altres

Millor comunicació presentada en el Congrés de la Societat de Salut Pública de Catalunya i Balears de l'any 2000: Pasarín MI, Plasència A, Borrell C, Sánchez E, Pérez-Hoyos S, Vanaclocha H en nom del grup de treball PIR-GISS. Projecte PIRGISS: paquet informàtic de representació gràfica d'indicadors de salut i serveis sanitaris. (2000).

Edició científica

Objectius estratègics

- A Valoració de la publicació científica en el procés de la recerca.
- A Estudi i control de qualitat dels principals instruments bibliomètrics de què es disposa per a la publicació dels resultats de recerca en salut pública.

Publicacions en revistes indexades

Plasencia A. Un mensajero en la casa común de la salud pública [Gaceta Sanitaria: A messenger in the house of public health]. Gac Sanit 1999; 13(1):4-5.

Fernandez E, Plasencia A. Revisiones: el valor del suma y sigue. [Revisiones: the whole is greater than the sum of the parts]. Gac Sanit 2000; 14(3):1-3.

Fernandez E, Borrell C, Plasencia A. El valor de las revisiones y el valor de Revisiones. [The value of review articles and the value of Revisiones]. Gac Sanit 2001; 15(4):1-2.

Plasencia A, Garcia A, Fernandez E. La revisión por pares: ¿buena, mala o todo lo contrario? [Peer-review: good, bad or quite the reverse?]. Gac Sanit 2001; 15(5):378-379.

Fernandez E, Plasencia A. Contamos contigo. ¿Contamos tambien con tus citas? [We are counting on you. Can we count on your citations as well?]. Gac Sanit 2002; 16(4):288-290.

Garcia AM, Plasencia A, Fernandez E. La calidad de las evaluaciones de manuscritos por Gaceta Sanitaria. [Quality of manuscript evaluation in Gaceta Sanitaria]. Gac Sanit 2002; 16(3):244-249.

Plasencia A. Lo que *Gaceta Sanitaria* hace para ti y lo que tú puedes hacer para *Gaceta Sanitaria*. [What *Gaceta Sanitaria* does for you and what you can do for *Gaceta Sanitaria*]. Gac Sanit 2002; 16(3):212-213.

Intenta aprendre alguna cosa sobre tot i tot sobre alguna cosa.

Thomas H. Huxley (1825-1895)

Com s'ha comentat a l'inici del document, l'ASPB/IMSP organitza i participa en un gran nombre de cursos i manté col·laboracions amb diferents institucions acadèmiques, la qual cosa configura una àmplia oferta docent pròpia, especialment de postgrau, tant de doctorat com de màster.

A banda de la formació de becaris (vegeu les pàgines 72 i 73), la participació de l'ASPB en la recentment acreditada Unitat Docent de Medicina Preventiva i Salut Pública per a la formació de metges especialistes per la via MIR, fruit d'un conveni entre la Universitat Pompeu Fabra (UPF), l'Institut Municipal d'Assistència Sanitària (IMAS) i l'ASPB/IMSP, ha permès ampliar aquesta oferta docent.

Finalment, fruit d'un conveni que data de mitjan anys vuitanta, l'ASPB/IMSP manté una estreta col·laboració amb la Universitat Johns Hopkins d'Estats Units (vegeu la taula de la pàgina 58), a través de la qual s'han ofert nombrosos cursos i consultories d'àmplia repercussió.

Els diferents cursos realitzats durant el període 1997-2002, que es presenten a continuació en forma de taula, s'han estructurat segons la direcció i la docència de cursos de formació universitària, col·laboracions i convenis de pràctiques i cursos en cicles formatius.

Direcció i docència d'assignatures en formació universitària (1997-2002)

Universitat/centre	Curs	Assignatura
Universitat Pompeu Fabra (UPF)	Màster en Salut Pública	Epidemiologia I Vigilància de la Salut Pública Avaluació en Prevenció i Promoció de la Salut Epidemiologia i Prevenció d'Accidents i Lesions Epidemiologia i Prevenció de Malalties Transmissibles Salut i Societat Metodologia de la Recerca
	Diplomatura en Sanitat	Epidemiologia I
	Màster en Prevenció de Riscos Laborals	Psicosociologia Aplicada
	Escola d'Infermeria del Treball	Psicosociologia Aplicada
	Màster en Comunicació Científica	Salut Pública: El Caso del Tabaquismo Las Publicaciones Científicas en Salud Pública Comunicación y Brotes Epidémicos
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)	Curs de Doctorat	Metodologia de la Vigilància Epidemiològica Avaluació en Prevenció i Promoció de la Salut Models d'Intervenció en Promoció de la Salut Malalties Transmissibles i el seu Control Epidemiologia i Prevenció de les Malalties Transmissibles Estudi de Contactes en els Pacients Tuberculosos Neumologia per a Atenció Primària Epidemiologia I Malalties en Nens de Grups Socials de Risc: Seguiment Interdisciplinari dels Tractaments en la Tuberculosi
	Llicenciatura en Medicina (Unitat Docent de l'IMAS)	Epidemiologia Salut Pública i Medicina Preventiva
Universitat de Barcelona (UB)	Màster en Salut Laboral (ISP)	Fonaments en Salut Laboral Epidemiologia Social Epidemiologia II Metodologia de la Recerca
	Màster en Química Analítica	Determinació d'Halometans en Aigües a Barcelona Determinació d'Ànimes Biògenes en Aliments
	Màster en Drogodependències	Prevenció de les Drogodependències des dels Serveis Especialitzats Epidemiologia de les Drogues
	Màster en Sida	Curs d'Avenços en Sida
	Graduat en Dietètica i Nutrició Humana (CESNID)	Higiene Alimentària
	Diploma en Dietètica i Nutrició Humana	Microbiologia i Toxicologia dels Aliments
Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)	Màster en Prevenció de Riscos Laborals (ICT)	Psicosociologia Aplicada
	Màster en Gestió i Tecnologia de l'Aigua (EUEIT)	Mòdul d'Anàlisi Microbiològica de l'Aigua (ed. 10a a 14a)
Universidad de Santiago de Compostela	IV Magíster de Drogodependencias	Alcoholismo: Diagnóstico, Concepto, Motivación y Tratamiento

Les assignatures en negreta són o han estat dirigides per l'ASPB/IMS.

Col·laboració en les pràctiques d'alumnes de diferents centres (1997-2002)

Universitat/centre	Curs/facultat	Assignatura
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)	Facultat de Veterinària	Patologia i Producció Animal. Unitat de Reproducció Histologia i Anatomia Patològica Unitat de Cirurgia (C. Zoonosi) Farmacologia Veterinària
	Facultat de Biologia	Genètica i Microbiologia
	Facultat de Medicina	Investigació de Brots Epidèmics
Universitat de Barcelona (UB)	Facultat de Farmàcia	Microbiologia i Parasitologia Sanitàries
	Facultat de Biologia	
	Facultat de Química	Fisiologia
	Facultat de Ciències i Tecnologia dels Aliments	
	Facultat de Sociologia	
	Graduat en Dietètica i Nutrició Humana (CESNID)	Higiene Alimentària: Control Microbiològic
Universitat Pompeu Fabra (UPF)	Màster de Polítiques Públiques	
	Màster de Gestió Pública	
Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)	Escola Superior d'Agricultura	
	Escola d'Enginyeria Tècnica Agrícola	
Col·legi de Químics de Catalunya	Escola de Graduats Químics	Microbiologia Industrial
Institut Universitari de Salut Pública de Catalunya	D. Medi Ambient i Salut	
Universitat de Vic	Facultat de Ciència i Tecnologia	
IES: Escola Narcís Monturiol, Poblenou, Mercè Rodoreda		Control Microbiològic d'Aigües i Aliments

Docència en altres cursos i cicles formatius (1997-2002)

Centre	Curs	Assignatura
IMSP		Criteris de Verificació del Sistema d'Anàlisi de Risc, Identificació i Control de Punts Crítics als Establiments de Productes d'Origen Animal
	Aux. Inspecció Sanitària	
Diputació de Barcelona	Protecció de la Salut dins l'Àmbit Municipal	Seguretat Alimentària
Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	Formació de Professors de Secundària	
Institut Municipal d'Educació de Barcelona		Treball, Entorn Psicosocial i Salut
Associació de Mestres Rosa Sensat i CC.OO.	Professors d'Ensenyament Primari i Secundari	Salut a l'Escola: Millorem l'Entorn de Treball
Escola d'Estiu Rosa Sensat		Salut a l'Escola: Millorem l'Entorn de Treball
Instituto Social de la Marina	Curso sobre Alcoholismo	Intervenciones Breves

Professors visitants i institucions en el marc del Conveni amb la Universitat Johns Hopkins (1997-2002)

Professors	Centre	Tema
C. Castillo	Johns Hopkins University	Epidemiologia i serveis sanitaris
K. Castro	Center for Diseases Control	VIH, tuberculosi i drogodependències
J.F. Cordero	Center for Diseases Control	Salut reproductiva i vacunes
A. Diez-Roux	Columbia University	Anàlisi multinivell en els estudis ecològics
A. Gielen	Johns Hopkins University	Intervencions en promoció de la salut
E. Guallar	Johns Hopkins University	Epidemiologia clínica
J. Johnson	Johns Hopkins University	Salut i estrès
D. Kensler	Johns Hopkins University	Salut mediambiental
J. Kraus	University of California at Los Angeles	Prevenició de lesions
N. Krieger	Harvard University	Desigualtats en salut
T. Kristensen	Karolinska Institutet	Treball i risc psicosocial
E. MacKenzie	Johns Hopkins University	Avaluació de l'atenció al pacient traumàtic
C. Muntaner	Maryland University	Desigualtats en salut
V. Navarro	Johns Hopkins University	Introducció a la salut pública
J. Nieto	Johns Hopkins University	Mètodes epidemiològics
J.C. Orengo	Center for Diseases Control	Bioterrorisme i crisis de salut pública
A. Riley	Johns Hopkins University	Qualitat de vida en infants
N. Rothman	Johns Hopkins University	Mesura de l'exposició ambiental
J. Samet	Johns Hopkins University	Tabac, asma i medi ambient
M. Seguí-Gómez	Johns Hopkins University	Epidemiologia de les lesions
B. Starfield	Johns Hopkins University	Avaluació de serveis a l'atenció primària
M. Szklo	Johns Hopkins University	Mètodes epidemiològics
A. Wu	Johns Hopkins University	Qualitat de vida

La recerca en salut pública
a Barcelona

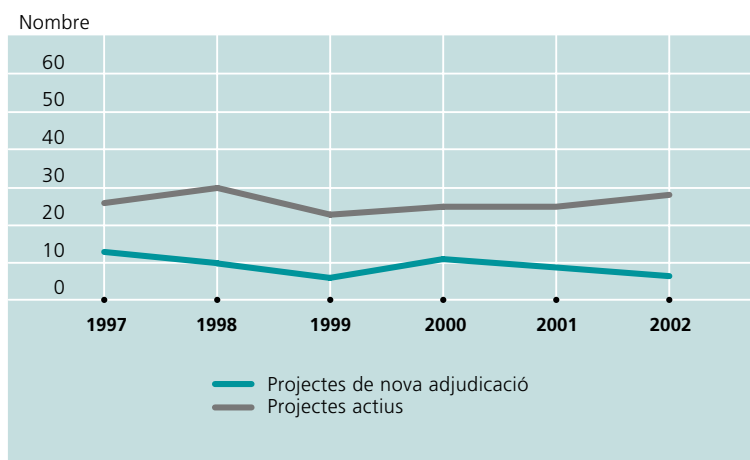
La recerca a l'ASPB en xifres

El coneixement no es conserva millor que el peix.
A.N. Whitehead (1861-1947)

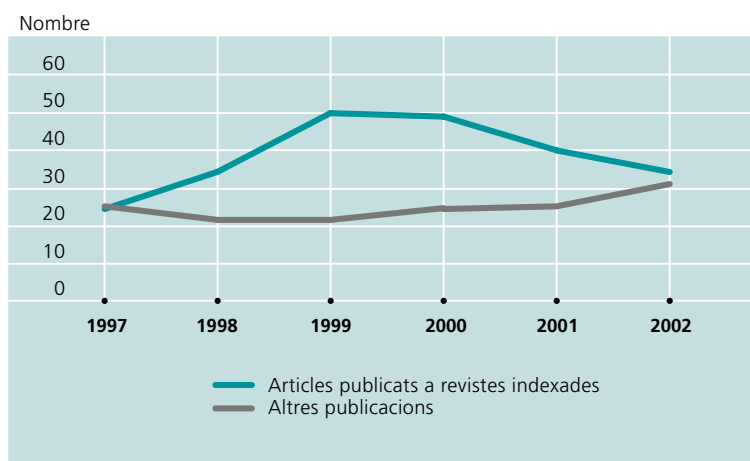
Taula 1. Producció científica per àrees de recerca, 1997-2002

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Determinants de Salut							
Projectes de nova adjudicació	2	0	3	1	4	1	11
Projectes actius	2	2	5	6	8	9	—
Articles publicats a revistes indexades	6	11	15	10	6	8	56
Altres publicacions	10	8	4	8	11	16	57
Problemes de Salut							
Projectes de nova adjudicació	6	6	1	7	1	4	25
Projectes actius	16	18	12	13	10	11	—
Articles publicats a revistes indexades	13	16	19	22	20	15	105
Altres publicacions	9	9	6	11	14	7	56
Desigualtats en Salut							
Projectes de nova adjudicació	0	1	1	2	3	1	8
Projectes actius	1	1	1	3	4	5	—
Articles publicats a revistes indexades	4	2	8	12	7	2	35
Altres publicacions	4	4	6	3	1	5	23
Polítiques i Serveis Sanitaris							
Projectes de nova adjudicació	3	0	0	0	2	1	6
Projectes actius	3	2	0	0	2	3	—
Articles publicats a revistes indexades	2	3	1	1	1	1	9
Altres publicacions	1	0	2	3	0	2	8
Salut Internacional							
Projectes de nova adjudicació	1	2	1	1	0	0	5
Projectes actius	1	3	3	3	2	1	—
Articles publicats a revistes indexades	0	2	1	2	2	3	10
Altres publicacions	2	0	3	0	0	0	5
Metodologia							
Projectes de nova adjudicació	0	1	0	0	0	0	1
Projectes actius	2	3	1	0	0	0	—
Articles publicats a revistes indexades	0	0	4	2	3	5	14
Altres publicacions	0	0	0	0	0	1	1
Totals							
Projectes de nova adjudicació	12	10	6	11	10	7	56
Projectes actius	25	29	22	25	26	29	—
Articles publicats a revistes indexades	25	34	48	49	39	34	229
Altres publicacions	26	21	21	25	26	31	150

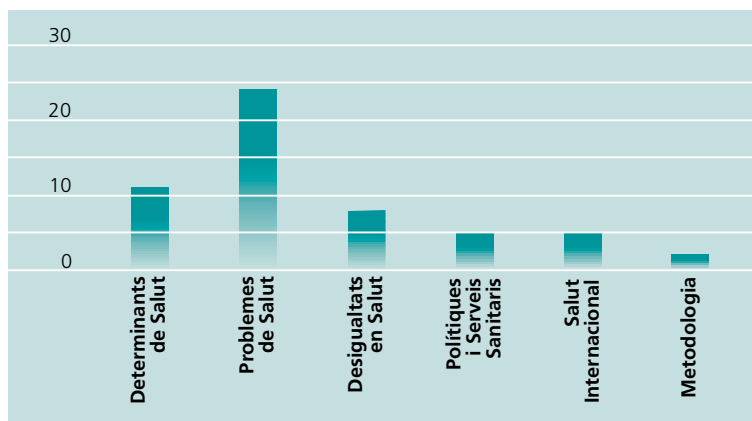
Gràfic 1. Evolució de la producció científica, 1997-2002

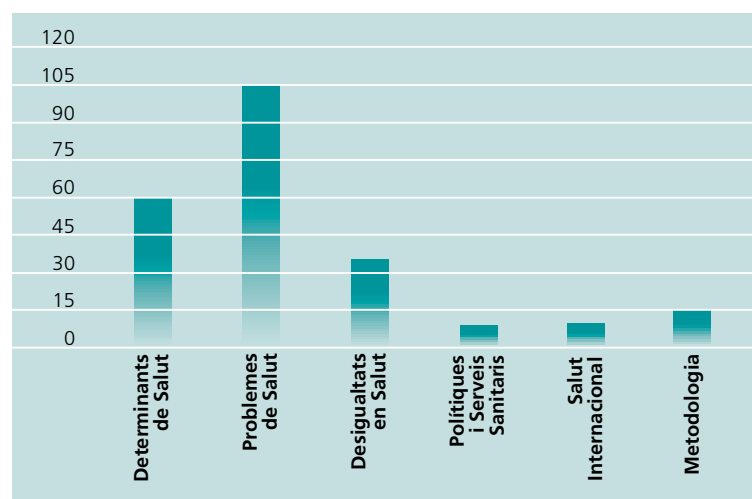
Gràfic 2. Evolució de la producció científica, 1997-2002

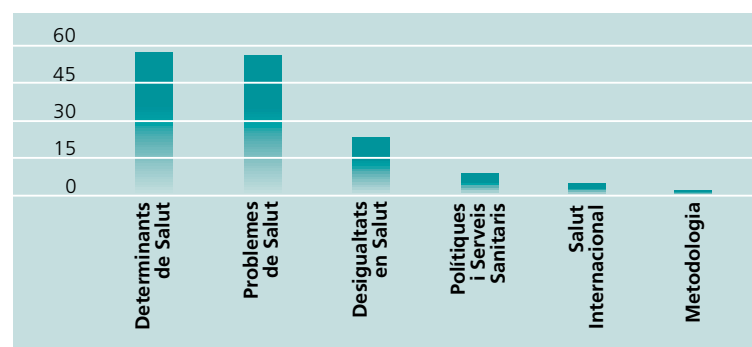
Gràfic 3. Projectes de nova adjudicació per àrees de recerca, 1997-2002

Gràfic 4. Articles publicats a revistes indexades per àrees de recerca, 1997-2002

Gràfic 5. Altres publicacions per àrees de recerca, 1997-2002

Taula 2. Producció científica de l'Àrea de Determinants de Salut, 1997-2002

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Estils de vida							
Tabac							
Projectes de nova adjudicació	2	0	0	0	0	0	2
Projectes actius	2	2	2	2	1	1	—
Articles publicats a revistes indexades	3	4	8	4	3	4	26
Altres publicacions	2	2	0	2	2	2	10
Drogues i alcohol							
Projectes de nova adjudicació	0	0	1	1	2	1	5
Projectes actius	0	0	1	2	4	5	—
Articles publicats a revistes indexades	0	1	4	4	1	1	11
Altres publicacions	3	2	3	4	1	4	17
Altres hàbits							
Projectes de nova adjudicació	0	0	0	0	0	0	0
Projectes actius	0	0	0	0	0	0	—
Articles publicats a revistes indexades	0	2	1	0	0	0	3
Altres publicacions	0	0	0	0	0	0	0
Grups d'edat							
Projectes de nova adjudicació	0	0	0	0	0	0	0
Projectes actius	0	0	0	0	0	0	—
Articles publicats a revistes indexades	3	2	2	1	1	1	10
Altres publicacions	0	2	0	0	1	4	7
Salut mediambiental i seguretat alimentària							
Projectes de nova adjudicació	0	0	2	0	2	0	4
Projectes actius	0	0	2	2	3	3	—
Articles publicats a revistes indexades	0	2	0	1	1	2	6
Altres publicacions	5	2	1	2	7	6	23
Totals							
Projectes de nova adjudicació	2	0	3	1	4	1	11
Projectes actius	2	2	5	6	8	9	—
Articles publicats a revistes indexades	6	11	15	10	6	8	56
Altres publicacions	10	8	4	8	11	16	57

Taula 3. Producció científica de l'Àrea de Problemes de Salut, 1997-2002

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Malalties transmissibles							
VIH/sida							
Projectes de nova adjudicació	0	0	0	2	1	0	3
Projectes actius	2	1	1	3	4	4	—
Articles publicats a revistes indexades	2	4	2	5	2	3	18
Altres publicacions	0	4	1	0	1	1	7
Tuberculosi							
Projectes de nova adjudicació	1	1	0	4	0	2	8
Projectes actius	5	5	0	4	4	5	—
Articles publicats a revistes indexades	5	5	10	13	6	4	43
Altres publicacions	0	2	2	1	3	1	9
Vacunes							
Projectes de nova adjudicació	0	0	0	0	0	0	0
Projectes actius	0	0	0	0	0	0	—
Articles publicats a revistes indexades	1	0	2	0	1	0	4
Altres publicacions	0	0	0	0	0	0	0
Brots epidèmics							
Projectes de nova adjudicació	0	0	0	0	0	0	0
Projectes actius	0	0	0	0	0	0	—
Articles publicats a revistes indexades	0	1	0	1	1	3	6
Altres publicacions	2	0	0	1	3	2	8
Altres malalties transmissibles							
Projectes de nova adjudicació	0	2	0	0	0	0	2
Projectes actius	1	3	3	1	0	0	—
Articles publicats a revistes indexades	1	1	3	1	1	0	7
Altres publicacions	0	0	1	3	1	0	5
Salut maternoinfantil							
Projectes de nova adjudicació	2	0	0	0	0	1	3
Projectes actius	4	4	2	0	0	1	—
Articles publicats a revistes indexades	4	3	1	1	6	1	16
Altres publicacions	3	2	0	2	2	0	9
Càncer							
Projectes de nova adjudicació	0	1	0	0	0	0	1
Projectes actius	0	1	1	1	0	0	—
Articles publicats a revistes indexades	0	0	1	0	1	0	2
Altres publicacions	0	0	0	0	0	0	0
Accidents i lesions							
Projectes de nova adjudicació	2	1	1	1	0	1	6
Projectes actius	2	1	2	2	1	1	—
Articles publicats a revistes indexades	0	2	0	1	2	2	7
Altres publicacions	2	0	2	2	3	2	11

Taula 3. Producció científica de l'Àrea de Problemes de Salut, 1997-2002 (continuació)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Treball, salut mental i risc psicosocial							
Projectes de nova adjudicació	1	1	0	0	0	0	2
Projectes actius	2	3	3	2	1	0	—
Articles publicats a revistes indexades	0	0	0	0	0	2	2
Altres publicacions	2	1	0	2	1	1	7
Totals							
Projectes de nova adjudicació	6	6	1	7	1	4	25
Projectes actius	16	18	12	13	10	11	—
Articles publicats a revistes indexades	13	16	19	22	20	15	105
Altres publicacions	9	9	6	11	14	7	56

Taula 4. Producció científica de l'Àrea de Desigualtats en Salut, 1997-2002

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Desigualtats de gènere							
Projectes de nova adjudicació	0	0	0	0	0	0	0
Projectes actius	0	0	0	0	0	0	—
Articles publicats a revistes indexades	1	0	2	3	2	0	8
Altres publicacions	1	0	2	1	0	2	6
Desigualtats socioeconòmiques							
Projectes de nova adjudicació	0	1	1	2	3	1	8
Projectes actius	1	1	1	3	4	5	—
Articles publicats a revistes indexades	3	2	6	9	5	2	27
Altres publicacions	3	4	4	2	1	3	17
Totals							
Projectes de nova adjudicació	0	1	1	2	3	1	8
Projectes actius	1	1	1	3	4	5	—
Articles publicats a revistes indexades	4	2	8	12	7	2	35
Altres publicacions	4	4	6	3	1	5	23

Taula 5. Producció científica de l'Àrea de Polítiques i Serveis Sanitaris, 1997-2002

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Projectes de nova adjudicació	3	0	0	0	2	1	6
Projectes actius	3	2	0	0	2	3	—
Articles publicats a revistes indexades	2	3	1	1	1	1	9
Altres publicacions	1	0	2	3	0	2	8

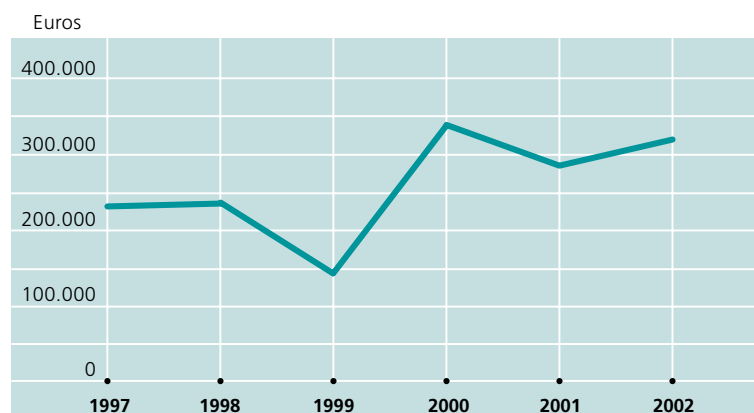
Taula 6. Producció científica de l'Àrea de Salut Internacional, 1997-2002

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Projectes de nova adjudicació	1	2	1	1	0	0	5
Projectes actius	1	3	3	3	2	1	—
Articles publicats a revistes indexades	0	2	1	2	2	3	10
Altres publicacions	2	0	3	0	0	0	5

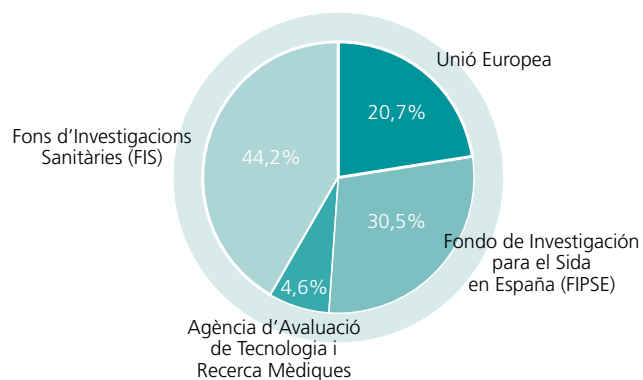
Taula 7. Producció científica de l'Àrea de Metodologia, 1997-2002

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Metodologia en Salut Pública							
Projectes de nova adjudicació	0	1	0	0	0	0	1
Projectes actius	2	3	1	0	0	0	—
Articles publicats a revistes indexades	0	0	3	1	1	2	7
Altres publicacions	0	0	0	0	0	1	1
Edició científica							
Projectes de nova adjudicació	0	0	0	0	0	0	0
Projectes actius	0	0	0	0	0	0	—
Articles publicats a revistes indexades	0	0	1	1	2	3	7
Altres publicacions	0	0	0	0	0	0	0
Totals							
Projectes de nova adjudicació	0	1	0	0	0	0	1
Projectes actius	2	3	1	0	0	0	—
Articles publicats a revistes indexades	0	0	4	2	3	5	14
Altres publicacions	0	0	0	0	0	1	1

Gràfic 6. Ingressos per als projectes de nova adjudicació, 1997-2002

Gràfic 7. Ingressos per als projectes de nova adjudicació per les principals entitats finançadores, 2001-2002*

* No s'inclouen altres institucions o entitats amb aportacions reduïdes.

Índex d'investigadors

Investigador/a (vinculació) ¹	Servei i Institut ²	Línies de recerca principals	Xarxes FIS ³	e-mail
Ariza, Carles (c)	Promoció de la Salut, IMS	Estils de vida, tabac		cariza@aspb.es
Artazcoz, Lucia (p)	Salut Laboral i Ambiental, IMS	Desigualtats de gènere i treball, salut mental i psicosocial, salut ambiental	RCESP-G1 SALYG	lartazcoz@aspb.es
Borrell, Carme (p)	Informació Sanitària, IMS	Desigualtats socioeconòmiques i de gènere, salut maternoinfantil	RCESP-G1 (*) SALYG	cborrell@aspb.es
Brugal, Teresa (p)	Epidemiologia, IMS	Alcohol i drogues, desigualtats, malalties transmissibles	RCESP-G3 RETA	tbrugal@aspb.es
Centrich, Francesc (p)	Química, LAB	Salut mediambiental i seguretat alimentària		centrich@aspb.es
Cortés, Imma (p)	Salut Laboral i Ambiental, IMS	Desigualtats de gènere i treball, salut mental i psicosocial, salut laboral	RCESP-G1	icortes@aspb.es
Caylà, Joan A. (p)	Epidemiologia, IMS	Malalties transmissibles, brots epidèmics, vigilància salut pública	RCESP-G2 (*)	jcayla@aspb.es
Cirera, Eva (c)	Informació Sanitària, IMS	Lesions, determinants de salut		cirviz@teleline.es
De Simon, Mercè (p)	Microbiologia, LAB	Salut ambiental i seguretat alimentària, malalties transmissibles		mdsimon@aspb.es
Díez, Elia (p)	Promoció de la Salut, IMS	Estils de vida, salut maternoinfantil	RCESP-G3	ediez@aspb.es
Ferrer, M. Dolors (p)	Microbiologia, LAB	Salut ambiental i seguretat alimentària, brots epidèmics		dferrer@aspb.es
García de Olalla, Patricia (p)	Epidemiologia, IMS	Malalties transmissibles, estils de vida	RCESP-G2	polalla@aspb.es
Isern, Anna M. (p)	Microbiologia, LAB	Salut ambiental i seguretat alimentària, malalties transmissibles		aisern@aspb.es
Jansà, Josep M. (p)	Salut Comunitària, IMS	Salut internacional, malalties transmissibles	RCESP-G2	jjansa@aspb.es
Juárez, Olga (c)	Promoció de la Salut, IMS Determinants de Salut	Estils de vida		ojuarez@aspb.es
Maldonado, Rocío (p)	Epidemiologia, IMS	Malalties transmissibles, brots epidèmics	RCESP-G2	rmaldonado@aspb.es
Molinero, Emilia (p)	Salut Laboral i Ambiental, IMS	Treball, salut mental i psicosocial	RCESP-G1	emoliner@aspb.es
Muñoz, Enrique (p)	Promoció de la Salut, IMS	Vacunes	RCESP-G2	emunoz@aspb.es
Nebot, Manel (p)	Promoció de la Salut, IMS	Determinants de salut, tabac	RCESP-G3 (*)	mnebot@aspb.es
Orcau, Àngels (p)	Epidemiologia, IMS	Malalties transmissibles, brots epidèmics	RCESP-G2	aorcau@aspb.es

Investigador/a (vinculació) ¹	Servei i Institut ²	Línies de recerca principals	Xarxes FIS ³	e-mail
Pañella, Helena (p)	Epidemiologia, IMS	Malalties transmissibles, brots epidèmics	RCESP-G2	hpanella@aspb.es
Pasarín, M. Isabel (p)	Informació Sanitària, IMS	Desigualtats socioeconòmiques i de gènere, serveis sanitaris	RCESP-G3	mpasarin@aspb.es
Pellicer, Teresa (p)	Microbiologia, LAB	Salut ambiental i seguretat alimentària, malalties transmissibles		tpelice@aspb.es
Pérez, Catherine (p)	Informació Sanitària, IMS	Lesions, VIH/sida, drogues	RCESP-G3	cperez@aspb.es
Plasència, Antoni (p)	IMS i DRID	Accidents i lesions, vigilància salut pública	RCESP (*)	aplasenc@aspb.es
Puigpinós, Rosa (p)	Informació Sanitària, IMS	Desigualtats socioeconòmiques, càncer	RCESP-G2	puigpi@aspb.es
Rodríguez-Martos, Alicia (p)	IPAD	Alcohol i drogues	RCESP-G3 RETA	rmartos@aspb.es
Rosés, Montserrat	Microbiologia, LAB	Salut mediambiental i seguretat alimentària, brots epidèmics		mroses@aspb.es
Salvador, Joaquín (p)	Informació Sanitària, IMS	Salut maternoinfantil	RCESP-1 REPIER	salvado@aspb.es
Torralba, Lluís	IPAD	Drogues i alcohol	RETA	torralba@aspb.es
Villalbí, J. Ramon	GER	Tabac, serveis sanitaris	RCESP-G3	jrvillal@aspb.es

¹ P: plantilla
C: col·laborador/a

² DRID: Direcció de Recerca i Docència
GER: Gerència; IMS=Institut de Medicina i Salut
IPAD: Institució de Prevenció i Atenció a les
Drogodependències
LAB: Laboratori

³ Redes Temáticas de Investigación Cooperativa del FIS:
RCESP: Red de Centros de Epidemiología y Salud Pública; G1: Investigación en sistemas de información sanitaria y epidemiología social; G2: Investigación en epidemiología y control de enfermedades transmisibles y emergencias en salud pública; G3: Investigación en políticas e intervenciones preventivas y de promoción de la salud
SALYG: Red de Género y Salud
RETA: Red de Trastornos Adictivos
REPIER: Red de Epidemiología de Enfermedades Raras

* Coordinador/a de grup o de centre

Índex de becaris

Nom i cognoms	Projecte/beca	Codi projecte/ finançament	Investigador principal
Ambrós i Hortensi, Mireia	Vía de administración de los jóvenes consumidores de heroína en España. Determinantes principales e impacto sobre la infección por VIH (<i>itinere</i>)	FIPSE 3035/99A	T. Brugal
Balagué Corbella, Montse	Evaluación de dos pautas de quimioprofilaxis antituberculosa en coinfectados por VIH y <i>M. Tuberculosis</i>	FIPSE 3091/99	J. Caylà
Caballé Gavaldá, Larua	Estudi multicèntric seroconectors (GEMES)	FIPSE 3023/99A	J. Caylà
Calafell i Cremades, Joana	Factores influents en la conducta de la població per escollir el servei d'urgències hospitalàries com a lloc d'atenció	Agència Avaluació de Tecnologia i Recerca Mèdiques (SCS) 103/06/2000	M. Pasarín
Cortés i Franch, Imma	Estrès laboral i organització del treball. Estudi longitudinal de la plantilla de l'Ajuntament de Barcelona	FIS 96/0443	S. Moncada
Fabregat i Costa, Anna	Vía de administración de los jóvenes consumidores de heroína en España. Determinantes principales e impacto sobre la infección por VIH (<i>itinere</i>)	FIPSE 3035/99-A	T. Brugal
Fernández Costa, Susana	Prevención del SIDA en estudiantes de secundaria postobligatoria. Estudio aleatorio comunitario Interv.	FIPSE 2070/99	È. Díez
Galdós-Tangüis Díaz, Hernando	Seroconversió davant el VIH en usuaris de drogues per via parenteral	FIS 95/1677	J. Caylà
Jané Checa, Mireia	Prevenió del tabaquisme a l'escola –classe sense fum–	Comissió Europea SOC 98/2000821 05F02	M. Nebot
Lladonosa Montull, Anna	Avaluació de la detecció prenatal de defectes congènits per ecografia obstètrica (acció concertada BIOMED II)	FIS 97/1318E	J. Salvador
López Medina, María José	Control del tabaquisme en espais públics	Comissió Europea 00F00810	M. Nebot
López Medina, María José	Environmental tobacco smoke exposure in public places in a sample of European cities (ETS)	Comissió Europea	M. Nebot
Masdeu Corcoll, Eva	Estudi multicèntric seroconectors (GEMES)	FIPSE 3023/99A	J. Caylà
Merino Noé, Jordi	Salut laboral i organització del treball. Estudi de la plantilla de l'Ajuntament de Barcelona	FIS 98/1316	L. Artazcoz
Minchon Lopes, Verónica Àgueda	Renovació de processos i tecnologies de la informació	Propi Expte. 1-02AG	M. Tristán
Navarro Giné, Albert	Estrès laboral i organització del treball. Estudi longitudinal de la plantilla de l'Ajuntament de Barcelona	FIS 96/0443	S. Moncada
Puig Treserra, Ramon	Mortalidad relacionada con el consumo de opiáceos, análisis de tendencias y factores asociados en una cohorte de usuarios de heroína	FIS 99/1042	T. Brugal
Rodríguez Arjona, Dolors	Factores influents en la conducta de la població per escollir el servei d'urgències hospitalàries com a lloc d'atenció	Agència d'Avaluació de Tecnologia i Recerca Mèdiques (SCS) 103/06/2000	M. Pasarín
Rodríguez Sanz, Maika	Desigualdades sociales en impacto de lesiones: análisis ecológico, análisis individual y multinivel	FIS 99/0977	A. Plasència
Rodríguez Sanz, Maika	Evolución de la mortalidad por SIDA: ¿Es diferencial según nivel socioeconómico?	FIPSE 24251/01	C. Borrell
Sallés Sen, Joan	Determinació de nicotina en ambients de treball per tècniques cromatogràfiques	Europa contra el càncer (2001/CAN/211)	F. Centrich

Nom i cognoms	Projecte/beca	Codi projecte/ finançament	Investigador principal
Sánchez Martínez, Francesca	Evaluación de dos pautas de quimioprofilaxis antituberculosa en coinfectados por VIH y <i>M. Tuberculosis</i>	FIPSE 3091/99	J. Caylà
Tomàs Bonodo, Zoa	Historia natural del tabaquismo en la adolescencia. Determ. experim., consolid. y aband. precoz. E. longitud.	FIS 99/0748	M. Nebot
Tortajada Alamilla, Cecilia	Estudio multicéntrico comparación pautas quimioprofilaxis antituberculosa	FIS 00/0020-01	J. Caylà
Vallés Casanova, Francesc Xavier	Evaluación de dos pautas de quimioprofilaxis antituberculosa en coinfectados por VIH y <i>M. Tuberculosis</i>	FIPSE 3091/99	J. Caylà
Vallès Peris, Núria	Problemas de salud mental en una cohorte de consumidores de heroína y/o cocaína: frecuencia, factores asociados e implicaciones para los consumidores	FIS 01/0908	T. Brugal
Valmayor Safont, Sara	European Smoking Prevention Framework Approach	Comissió Europea ECCCE 2427/93	M. Nebot
Valmayor Safont, Sara	Avaluació d'un programa de prevenció del tabaquisme a l'àmbit escolar	Comissió Europea 2001 CVG2-009	M. Nebot
Zonco, Lauriane	Mesura del compliment (<i>performance</i>) dels sistemes de salut	IMSP	C. Borrell

Directori

Per a més informació no dubteu
a consultar la nostra web

www.aspb.es

Edifici Lesseps

Seu central de l'Agència de Salut
Pública de Barcelona
Pl. Lesseps, 1
08023 Barcelona
Telèfon 93 238 45 45
Fax 93 217 31 97
direccio@aspb.es
(Inclou la Gerència, la Direcció de
Recerca, la Direcció de l'IMS, els
serveis d'Informació Sanitària,
d'Epidemiologia i de Salut Laboral i
Ambiental, la Direcció de Recursos i
el Servei d'Informàtica.)

Extensió a Gran de Gràcia

Gran de Gràcia, 243-245, entresòl
08023 Barcelona

**Institut per a la Prevenció i
Atenció a les Drogodependències**
Telèfon 93 238 45 60

Servei de Salut Comunitària (IMS)
Telèfon 93 368 04 50

**Servei de Promoció de la Salut
(IMS)**
Telèfon 93 238 45 62

Edifici Peracamps

Av. Drassanes, 13
08001 Barcelona

Laboratori
Telèfon 93 443 94 00
Fax 93 443 06 11
lab@aspb.es

**Institut de Seguretat Alimentària i
de Salubritat**
Telèfon 93 443 94 00
Fax 93 441 35 86
isas@aspb.es

Extensió a Drassanes 23

Av. Drassanes, 23, 4t, portes A i B
08001 Barcelona

Servei d'Higiene Pública i Zoonosi
Telèfon 93 443 94 10

Centre d'Acol·lida d'Animals de Companyia

Ctra. de l'Arrabassada, km 3,8
08035 Barcelona
Telèfon 93 428 44 17
Fax 93 428 44 17
caacb@aspb.es

Inspecció Sanitària de Mercats Centrals

Mercabarna, Zona Franca, sector C
08040 Barcelona
Telèfon 93 556 33 41
Fax 93 556 44 20
mramoned@aspb.es

Centre Residencial Can Puig

Ctra. de l'Arrabassada, km 6,8
08190 Sant Cugat del Vallès
Telèfon 93 211 25 90
Fax 93 212 29 20

Centres d'Atenció i Seguiment de Drogodependències (CAS)

CAS Sants
Comtes de Bell-lloc, 138
08014 Barcelona
Telèfons 93 490 19 40
93 490 18 80

CAS Nou Barris
Via Favència, 379, baixos
08033 Barcelona
Telèfons 93 354 02 19
93 350 97 19

CAS Garbivent
Ctra. de la Sagrera, 179
08027 Barcelona
Telèfon 93 340 84 58

CAS Sarrià
Dalmases, 76
08017 Barcelona
Telèfon 93 212 10 75

CAS Horta-Guinardó
Sacedón, 18, baixos
08032 Barcelona
Telèfons 93 407 13 16
93 420 36 95

Altres webs d'interès

Pla d'Acció sobre Drogues
www.imsb.bcn.es/padb/padb_home.asp

Programa d'informació o prevenció sobre
drogodependències en adolescents
tardis.imsb.bcn.es (en remodelació)

Servei de Promoció de la Salut i de la Seguretat
en el Treball
promosat.imsb.bcn.es/HsPro/index1.asp

Unitat d'Investigació en Tuberculosi de Barcelona
www.imsb.bcn.es/uitb

Animals de companyia
webweb.imsb.bcn.es

*No mosseguis el meu dit;
mira on apunta.*
Warren S. McCulloh (1898-1969)

